

FÖRSVARETS FORUM

FÖRSVARSMAKTENS PERSONALTIDNING | NR 5/2017

ÖVNINGEN MED STORT Ö AURORA 17 SUMMERAS

Skarpskjutning i Österled – **FÖLJ MED TILL ZAPAD**

VÄLMÅENDET PÅ ARBETSPLATSEN – en viktig fråga

Tack och hejdå efter **50 ÅR I FÖRSVARSMAKTEN**

PLUS: SJÖSTJÄRNAN | NOCO | FLYGÖVERLEVNADSBILDNING | FRAMÅT FÖR LEDNINGSFÖRMÅGAN | FISE |
NYTT REGEMENTE PÅ GOTLAND | C-130 TILL MALI | ÅTERHÄMTNING EFTER AURORA |
MITT I PRICK FÖR KUSTJÄGARNAN | VARUMÄRKESKAMPANJEN

NU TITTAR VI FRAMÅT

VILKEN START PÅ HÖSTEN! Vi har kraftsamlat i varenda fiber av vår organisation och genomfört den första försvarsmaktsövningen på två decennier, Aurora 17. Det gick riktigt bra. Vi har kunnat öva samverkan och förmågor på ett nytt sätt. Stoltast är jag över det engagemang och ansvarskänsla som jag såg under alla de besök jag gjorde i övningsterängerna. Varenda deltagare, varje kugge i hjulet spelade en viktig roll för helheten.

Det är också glädjande att gensva-

blicka bortom våra egna gränser och ta del av andras erfarenheter. Det internationella utbytet bidrar till vår egen analys och utveckling om det så sker genom besök, övningsverksamhet, forum för samarbeten eller insatser.

PÅ HEMMAPLAN FINNS det anledning att fundera över våra långsiktiga utmaningar. Nu ligger en budgetproposition på riksdagens bord och vi har fått resursramar för perioden fram till år 2020. Vi måste

” Vi ska unna oss att känna oss tillfreds med vår insats. ”

ret från det civila samhället blev så påtagligt. Myndigheter, kommuner, företag, organisationer och enskilda människor ställde upp. Försvaret av Sverige angår hela samhället och det blev särskilt synligt under Aurora 17. Nyfikenheten var stor och jag tror att många av er fick anledning att berätta lite extra för vänner och bekanta om vad vi gör, hur vi gör det och varför.

VI SKA UNNA OSS att känna oss tillfreds med vår insats. Men vi måste också ladda om och omsätta energin från övningen till det framåtblickande arbetet. Världen runt omkring oss tar inte paus. Jag fick en påminnelse om spänningarna i vårt eget närområde då jag nyligen besökte Ukraina och med egna ögon kunde se hur det pågående kriget påverkar landets försvarsmakt och civilbefolkning. Det var ett besök i en annan verklighet, bara två timmars flygresor från Stockholm. Vi ska fortsätta

nu noggrant titta på vad som krävs för att våra förmågor ska bestå och utvecklas.

Samtidigt ska vi varje dag fortsätta bli en starkare Försvarsmakt med det vi har. Det tar alltid sin början med oss själva. I detta nummer kan ni bland annat läsa om den psykosociala hälsan inom Försvarsmakten, ett ämne som jag tar på största allvar. För att kunna ta hand om Sveriges väpnade försvar måste vi ta hand om oss själva och varandra och se till att vi skapar en bra arbetsmiljö för alla. Då får vi den arbetsglädje som jag upplever kännetecknar Försvarsmakten just nu.

God höstläsning!

Micael Bydén
Överbefälhavare

s2 ÖB:S LEDARE**s4** AKTUELLT

Med På ny post

s21 LEDNINGS-
FÖRMÅGAN

Flera kliv framåt

s25 IT-SÄKERHET

Så skyddas vi

s40 FISEÖkat samarbete
med Finland**s43** PRICKSKYTTE-EMKustjägarlag
upprepar framgång**s44** NYTT REGEEMENTEGotland väntar
tillökning**s46** NY VÄRNPLIKT

Nya förutsättningar

s48 MOT BAMAKO

FM 02 drar söderut

s60 KAMPANJENVi låter Sverige
vara i fred**s62** EUMSMöt våra kollegor
i Bryssel

SÅ MYCKET SOM HÄNDER!

EN OCH ANNAN KANSKE TÄNKER att det är skönt att det är över nu, Aurora 17 är förbi. Men det betyder inte att det blir lugnt framöver. Nejdå. Bland annat presenteras under hösten och vintern flera utredningar som kan förändra vår verksamhet och dem är det bra att ha koll på. Men det är bara en liten del av vad som kommer. Vår verksamhet är fantastisk att göra tidning på, helt enkelt en outtömlig källa till läsvärldhet. Så varva ner, håll upp en kopp och läs om allt som händer!

NIKLAS ENGLUND
Redaktör, Försvarets forum

FOKUS: STRESSAD PÅ JOBBET? Viktigt att alla mår bra på arbetsplatsen. Läs mer på **S18-20**.

50 ÅR PÅ JOBBET. Han finns som vaxdocka och har burit uniform sedan 1967. Läs om allt han varit med om på **S22-24**.

AURORA: ÖVNINGEN SUMMERAS Läs om hur det gick, vad som händer nu och se bilder från övningen på **S26-39**.

ZAPAD, ÖVNING I ÖSTERLED. Skarpskjutningar i mängder, president Lukashenko och ett jobb som observatör. Läs mer på **S54-59**.

REDAKTION. Försvarmaktens personaltidning finns även på www.forsvarsmakten.se och Emilia. **Kontakt:** ff-red@mil.se, telefon: 08-788 88 88.

Ansvärig utgivare: Marcela Sylvander, kommunikationsdirektör. **Redaktör:** Niklas Englund, niklas.englund@mil.se, Försvarmaktens kommunikationsavdelning.

Art Director: Markus Hillborg, Make Your Mark, Stockholm. **Tryckt:** Lenanders Grafiska. Redaktionen förbehåller sig rätten att bearbeta inkommet material.

Enskilda artiklar ger inte nödvändigtvis uttryck för Försvarmaktens officiella ståndpunkt. Nästa textdeadline: 29 november 2017. Beräknad utgivningsdag: 20 december 2017. För ej beställt material ansvaras ej. ISSN 1100-8245. Genrebilder från Shutterstock. Foto, omslag: Niklas Englund/LEDS KOMM.

LUFTVÄRNSKANONER PÅ GOTLAND

Luftvärnskanonvagnar övade på Gotland i september.

I mars fattde regeringen och partierna bakom försvarsuppbyggelsen beslut om att tillföra extra pengar till Försvarsmakten. Bland annat ska luftförsvarsförmågan på Gotland öka. Det sker genom att stridsgruppen tillförs luftvärnskanonvagnar, Lvkv, från 2018.

Stridsgruppen består i dag av ett kontinuerligt tjänstgörande pansarskyttekompani och reducerade stab- och trosskompanier samt ett tidvis tjänstgörande stridsvagnskompani. Med tillförda Lvkv får stridsgruppen även möjlighet att bekämpa stridsflygplan och helikoptrar.

– Det här höjer vår förmåga till skydd och skapar handlingsfrihet för förbandets övriga delar, säger chefen för stridsgrup-

pen Stefan Pettersson.

I början av september var en Lvkv-pluton från Skaraborgs regemente på Gotland och övade skjutning mot luftmål. Det gav stridsgruppen möjlighet att öva på att ta emot andra förband med den förmåga de framöver ska ha.

– Vi lever i en omvärld som kan förändras snabbt. Utifrån de förutsättningar som råder måste vi kunna ta emot andra förband eller bli förstärkta på andra sätt. Att ha Lvkv-plutonen här gav oss nyttiga lärdomar inför fortsatt arbete med att utveckla stridsgruppen. Förmågan att hantera tillförda förband och funktioner kommer att vara en viktig del i vår vardag. Lvkv kommer dessutom att vara en

ordinarie komponent i stridsgruppen dit vi nu har börjat rekrytera personal, säger Stefan Pettersson.

I och med det här beslutet ökar luftförsvarsförmågan i Försvarsmakten. Det betyder också att det finns möjlighet för redan utbildad militär personal att byta inriktning och börja arbeta med Lvkv. Under nästa år kommer det genomföras instruktörskurser för de som vill göra det.

– Vill man vara en del av återetableringen på Gotland och vill jobba med Lvkv finns nu möjlighet. Inledningsvis söker vi officerare som vill börja jobba med luftförsvar i stridsgruppen.

Text och foto Anne-Lie Sjögren/P4

FÖRSVARSMUSIKEN – NU PÅ SPOTIFY

Under militärmusikens existens har en rad inspelningar gjorts på stenkakor, EP, LP och CD. Nu har Försvarsmusiken (FöMus) lagt ut CD-inspelningarna på Spotify. Du hittar dem om du söker på “Royal Swedish Army band”, “Royal Swedish Navy Band” eller “the Mounted Band of the Life Guards”.

Sammantaget gör Försvarsmusikens tre kårer – Arméns

Musikkår, Livgardets Dragonmusikkår och Marinens Musikkår – årligen nära 500 musikinsatser i de flesta musikgenrer, allt efter uppdragets behov. Musikkårerna har spelat i insatsområden i Afghanistan, Kosovo och Bosnien. Nu går det alltså även att njuta av musiken på Spotify. Har man inte lust att betala för nöjet finns en reklamfinansierad gratisversion av tjänsten.

Foto Arméns Musikkår

ÖB i FN:s högkvarter i New York.

ÖB DISKUTERADE UTMANINGAR PÅ FN-KONFERENS

För andra gången någonsin genomfördes FN:s Chief of Defence Conference vid FN:s högkvarter i New York den 6-8 juli där över 100 nationella försvarsschefer var representerade.

Huvudtemat för konferensen var "Meeting the Challenges" vilket inkluderade både strategiska och operativa aspekter för att effektivisera FN:s fredsbevarande insatser, möta den allt mer komplexa hotbild som finns och samtidigt förebygga

eller ingripa för att skydda civila och förhindra övergrepp.

UNDER KONFERENSEN diskuterades hur FN och truppbidragande länder ska kunna säkerställa att förutsättningarna för att uppfylla de mandat som FN:s säkerhetsråd beslutat om kan uppnås. Här nämndes särskilt truppbidragande länders ansvar att träna och utbilda sina förband till rätt nivå, att de bästa officerarna sänds till FN:s olika staber samt att fler kvinnor engageras i verk-

samheten. Dessutom berördes samarbete med regionala organisationer, införandet av nya förmågor såsom underrättelsefunktion och förmåga att hantera informationsoperationer samt kapacitetsbyggande.

En mycket stor del av konferensen berörde målsättningen att uppnå 15 procent kvinnor i FN:s insatser bland stabsofficerare och observatörer samt ett starkare ledarskap och ansvarstagande samt aktiva åtgärder för att förhindra sexuella övergrepp.

FAKTA OM FN:

>>> Sverige har cirka 260 personer insatta i FN:s fredsbevarande insatser. För närvarande utgörs det största bidraget av vårt underrättelseförband

i Minusma (Mali) med ca 250 personer. Dessutom deltar Sverige i Unmogip (Indien/Pakistan), Untso (Mellanöstern) och Minurso (Västsahara) med observatörer samt med

stabsofficerare i Unmiss (Sydsudan) och Monusco (Kongo).

>>> FN bedriver för närvarande 16 fredsbevarande insatser. Dessutom finns ett antal politiska in-

satser och särskilda sändebud. Totalt har FN cirka 88 000 soldater insatta från över 100 länder. FN:s budget för de fredsbevarande insatserna är cirka 7,8 miljarder dollar årligen.

Överbefälhavare Micael Bydén tog sin utgångspunkt i de svenska erfarenheterna från Minusma och betydelsen av att kunna agera kraftfullt i en mycket svår insatsmiljö, betydelsen av samordnad planering och underrättelseförmåga.

– Det gäller inte att vara störst utan att kunna bidra med de förmågor som behövs

för att nå framgång. Det ser vi till exempel på det svenska ISR-bidraget i Mali, säger ÖB.

ÖB TRÄFFADE CHEFEN för FN:s fredsbevarande operationer Jean-Pierre Lacroix och andra företrädare för FN-sekretariatet för samtal framför allt om Sveriges engagemang i Minusma. Därutöver hölls ett antal bilaterala möten

med andra länder.

– Det är oerhört glädjande att se att Sverige ligger på framkant i FN genom vårt underrättelsebidrag och det multinationella samarbetet med vårt transportflygsbidrag samtidigt som jag fått mycket positiv respons på våra soldater och officerars insatser och uppträdande, avslutar ÖB.

Foto Lisa Laskaridis Sarmiento

SJÖSTJÄRNAN

Ett prestigelöst myndighetssamarbete med havsbottenresultat

Dykare undersöker båtvrak på Östersjöns botten.

Det finns ett ordspråk som lyder: ”Ju fler kokkar desto sämre soppa”, men så behövs det nödvändigtvis inte falla ut. Sedan 2009 har samarbetet Sjöstjärnan pågått mellan flertalet myndigheter som har ett intresse av undervattensin-

formation och data.

Samarbetet är frukten av en idé som kläcktes av chefen för Maritime Warfare Data Center (MWDC). Syftet var att skapa ett forum för samordning av svenska myndigheters resurser för undervattenskartering och den inhämtade

data som respektive myndighet samlar på sig. I dag finns sonarer installerade på flera myndigheters sjögående enheter. De inhämtar samma typer av data, det vill säga djupdata, sonardata och objektsdata. Däremot används sensorernas inhämtade data för olika än-

damål. Sjöfartsverket använder djupdata för att presentera undervattenstopografin i sjökort. Sveriges geologiska undersökningar, SGU, använder djupdata som ett ingångsvärde för att bedöma vilken geologi havsbotten består av, och Försvarmakten har intresse av djupdata för att skapa sig ett geografiskt underlag för effektiv undervattensstrid mot till exempel främmande ubåtar.

EFTERSOM RESPEKTIVE myndighet har spetskompetenser gällande såväl inhämtning som bearbetning av olika typer av data, kan den totala kompetensen ökas genom kunskapsspridning mellan myndigheterna. Sjöfartsverket har spetskompetens vad gäller djupdata, SGU är bäst på bottenkartering, Försvarmakten är vassast på sonarkartering för att lokalisera små bottenliggande objekt, Statens maritima museer och Riksantikvarieämbetet är bäst på att strukturera och bygga databaser för registrering av vrak.

Genom möten, utbyte av information och data, utbildningar, en gemensam lägesbild för att undvika "dubbelarbete" – det vill säga inhämtning av data/information om undervattensobjekt eller geografiska områden som redan karterats av annan myndighet, kan den

egna inhämtningen optimeras. Och bästa av allt – det kostar ingenting extra.

Dessutom har en så kallad "Cold Case"-lista sammanställts innehållande uppdrag som kan lösas av vilken myndighet som helst som har kapacitet. Dessa Cold Case-uppdrag kan exempelvis vara att sjögående enheter positionerar och identifierar vrak som flera är intresserade av men för vilka de saknar resurser. Ännu ett exempel kan vara att Sjöfartsverket i samband med sjömätning även sonarkarterar områden där Försvarmakten har behov av att hitta något – exempelvis en gammal minering där sjunkna minor bedöms förekomma. Därför medför nu alla Försvarmaktens minröjningsfartyg, Sjöfartsverkets sjömätningfartyg, SGU surveyfartyg och Kustbevakningens enheter,

ett kartverktyg med alla Cold Cases inlagda. År man i ett område och övar eller karterar kostar det normalt ingenting extra att lösa ett Cold Case åt en annan myndighet.

Varför är då samarbetet så framgångsrikt? Alla parter tjänar på det och det kostar inget extra. Eftersom det bygger på frivillighet, förståelse, välvilja och hjälpsamhet är det helt prestigelöst. Det skapar samhörighet och öppnar för möjligheter att lätt lösa uppgifter som annars varit svåra, och i flera fall omöjliga med bara en myndighets kompetens och materiella resurser. Samarbetet bevisar att man kan åstadkomma mycket mer om man hjälps åt – trots snäva budgetar och begränsade resurser.

Text Gunnar Möller/Fjärde sjöstridsflottiljen **Foto** Patrik Höglund/Statens Maritima Museer

CITATET

"Vi har inga aggressiva avsikter"

Peter Hultqvist om Aurora i Expressen TV, 9 september.

NU BLIR FÖRSVARSMAKTEN BÄTTRE PÅ UTVÄRDERING AV ÖVNINGAR

FÖRSVARSMAKTEN HAR saknat ett gemensamt stödsystem för planering, genomförande och uppföljning av övningar och i förlängningen ett stöd för värdering av förbandens förmåga. Detta kan Exonaut+ erbjuda. Under Aurora provade Försvarsmakten systemet för första gången på en övning som inte enbart var i stabsmiljö.

– En stor vinst med att vi använde Exonaut+ under Aurora 17 var att det fanns sammanställda rapporter från övningen dagen efter avslutningen – något som tidigare tagit flera veckor att få fram. Dessutom drog vi många erfarenheter som kan användas för fortsatt utveckling i framtida övningar, säger generalmajor Anders Callert, chef förbandsproduktion.

SIFFRAN

På Twitter är

3322

inlägg
taggade
med #aurora17

PÅ NY POST

Försvarsmakten placerar överste **Fredrik Bergman** vid FMV som chef för Test och evaluering från och med 7 augusti 2017 och tills vidare, dock längst till och med 6 augusti 2020. Vid tillträddandet på befattningen befordras Bergman till brigadgeneral.

Försvarsmakten anställer **Ingrid Ask** som överbefälhavarens politiska rådgivare i Högkvarteret från och med 6 september 2017 och tills vidare, dock längst till 31 augusti 2019.

Försvarsmakten fortsätter placeringen av brigadgeneral **Stefan Andersson** som armétaktisk chef vid insatsstaben på Högkvarteret från och med 1 juli 2017 och tills vidare, dock längst till och med 1 oktober 2017.

Försvarsmakten placerar brigadgeneral **Stefan Andersson** vid insatsstaben på Högkvarteret från och med 1 oktober 2017 och tills vidare, dock längst till 31 december 2017.

Försvarsmakten placerar överste **Fredrik Ståhlberg** som armétaktisk chef vid insatsstaben på Högkvarteret från och med 1 oktober 2017 och tills vidare, dock längst till 30 september 2022. Vid tillträddandet befordras Ståhlberg till brigadgeneral.

Försvarsmakten fortsätter placeringen av överste **Mats Andersson** som försvarsattaché i Warszawa, Polen, från och med 1 augusti 2018 och tills vidare, dock längst till 31 juli 2019.

Försvarsmakten placerar överste **Robert Persson** som sidoackrediterad försvarsattaché i Lima, Peru, från och med 1 september 2017 och tills vidare dock längst till och med 31 juli 2020.

Försvarsmakten placerar överstelöjtnant **Fredrik Pettersson** som stabschef

för LEDS KOMM på Högkvarteret från och med 14 augusti 2017 och tills vidare, dock längst till och med 30 september 2020. Vid tillträddandet befordras Pettersson till överste.

Försvarsmakten placerar överste **Thomas Karlsson** som chef militärregion mitt från och med 1 november 2017 och tills vidare, dock längst till och med 31 mars 2021.

Försvarsmakten fortsätter placeringen av överste **Niclas Karlsson** som överbefälhavarens militära rådgivare i Högkvarteret och tills vidare, dock längst till och med 30 juni 2019.

Försvarsmakten placerar överste (RO) **Claes Nilsson** som förbindelseofficer vid US European Command (USEUCOM) i Stuttgart från och med 16 oktober 2017 och tills vidare, dock längst till och med 30 september 2018.

Försvarsmakten placerar överste **Stefan Sandborg** som chef över rikshemvärnsavdelningen i Högkvarteret från och med 1 januari 2018 och tills vidare, dock längst till och med 31 juli 2018.

Försvarsmakten placerar överste **Peter Hederstedt** som chef militärregion väst från och med 1 januari 2018 och tills vidare, dock längst till och med 31 mars 2021.

Försvarsmakten placerar överste **Jan Pålsson** som chef militärregion syd från och med 1 januari 2018 och tills vidare, dock längst till och med 30 november 2020.

Försvarsmakten placerar kommandör **Jon Wikingsson** som chef J3 vid insatsstaben på Högkvarteret från och med 18 januari 2018 och tills vidare, dock längst till och med 31 mars 2021.

NY OFFICERSUTBILDNING

Examen för specialistofficerare vid Ledningsregementet.

För att möta den förändrade officersrollen och införandet av trebefälssystemet (officerare, specialistofficerare och gruppbefäl) har Försvarsmakten till delar reformerat utbildningen av yrkes- och reservofficerare. De största förändringarna sker inom ramen för utbildning till officer.

Militär grundutbildning eller aspirantutbildning följt av officersprogrammet är och förblir huvudvägen för att tjänstgöra som officer, men rekrytering enbart via officersprogrammet är inte tillräcklig för att fylla behoven. Därför har konceptet ”Fler vägar in” skapats som öppnar för olika möjligheter att bli officer, till exempel genom införande av aspirantutbildning och Försvarsmaktens

officersutbildning.

Grundutbildning med gruppbefälsutbildning är i dag första steget till att bli officer i Försvarsmakten. Från 2018 kommer de som inte har dessa nödvändiga förkunskaper att kunna söka en aspirantutbildning. Sedan finns möjlighet att välja någon av Försvarsmaktens utbildningar eller Försvarshögskolans officersprogram för att bli anställd som yrkes- eller reservofficer och senare utvecklas inom professionen.

DEN ”NATURLIGA VÄGEN” att bli officer har sedan länge varit att gå Försvarshögskolans officersprogram och få en akademisk officersexamen (en yrkesexamen) om 180 högskolepoäng. För de som redan har

en akademisk examen finns nu också en annan väg, nämligen att gå Försvarsmaktens officersutbildning. Utbildningen genomförs mestadels vid Militärhögskolan Karlberg. Den omfattar krigsvetenskap, ledarskap, officer i militära professionen och befattningsspecifik utbildning. Stora delar av utbildningen läses tillsammans med Försvarshögskolans officersprogram.

Försvarsmakten och Försvarshögskolan har tagit fram ett högre officersprogram riktat till officerare som ska vidareutbildas mot högre nivå. Genom utbildningen ges förutsättningar för en utveckling av ämnet krigsvetenskap baserad på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Den första kursen startar hösten 2018.

Den som vill bli specialistofficer och expert inom ett särskilt område kan välja att söka Försvarsmaktens specialistofficersutbildning där teori och praktik varvas med fokus på ledarskap och yrkesspecifika kunskaper. De specialistofficerare som sedan vill utvecklas mot befordran till förvaltare och högre tjänstegrader kan söka Försvarsmaktens högre specialistofficersutbildning.

PÅ SENARE TID har Försvarsmaktens återupptagit utbildning och vidareutbildning av reservofficerare. Det finns nu en ettårig grundutbildning och en kortare, anpassad utbildning för erfarna gruppbefäl, soldater och sjömän samt vidareutbildning genom taktisk stabskurs.

Denna beskrivning av Försvarsmaktens utbildningssystem för yrkes- och reservofficerare är givetvis inte helt uttömmande.

Övergripande bild över Försvarsmaktens och Försvarshögskolans grund- och vidareutbildning av yrkes- och reservofficerare.

Sammanställningen visar dock på vilka steg som tagits de senaste åren för att skapa ett mer attraktivt och effektivt utbildningssystem. Arbete kvarstår och bland annat behöver systemet för tillgodoräknande av reell kompetens förtydligas liksom möjligheterna till växling mellan personalgrupperna yrkes- och reservofficerare.

Försvarsmakten ser också över möjligheterna att utvidga konceptet "Fler vägar in", bland

annat genom att öppna

» officersprogrammet för erfarna gruppbefäl, soldater och sjömän samt specialistofficerare (uppdraagsutbildning, förkortad utbildningstid)

» officersutbildning för fler grupper som kan anställas enligt 20 § Officers-förordningen

Text Catarina Hanell/
Ledningsstaben,
Personalavdelningen **Foto**
Niklas Ehlén/ComCam

"FÖRSVARSMAKTEN – VÅR HISTORIA" VANN PUBLISHINGPRISET 2017!

WEBBPLATSEN www.forsvarsmakten.se/historia vann den 23 oktober Publishingpriset i kategorin Informationssajter studier och yrkesval med motiveringen: "För en responsiv sajt med fin form, bra flöde och tydligt syfte – fräscht!". Publishingpriset är ett av branschens tyngsta, och galan hölls i år på Chinateatern i Stockholm.

PÅ NY POST

Försvarsmakten placerar överste

Dag Lidén som stabschef för ATS på Högkvarteret från och med 5 december 2017 och tills vidare, dock längst till och med 31 december 2018.

Försvarsmakten placerar överste **Ola**

Barvér som chef Livregementets husarer, K 3, från och med 5 december 2017 och tills vidare, dock längst till 31 mars 2022.

Försvarsmakten placerar överste

Jerker Sundström som chef sektionen internationella relationer, LEDS INRI på Högkvarteret från och med 1 februari 2018 och tills vidare, dock längst till och med 31 mars 2022.

Försvarsmakten placerar överste

Anders Stach som chef Militärhögskolan Halmstad, MHS H, från och med 3 april 2018 och tills vidare, dock längst till och med 31 mars 2022.

Försvarsmakten placerar överste

Peder Ohlsson på insatsstaben på Högkvarteret från och med 18 januari 2018 och tills vidare, dock längst till och med 31 juli 2018.

Försvarsmakten placerar överste

Patrik Gardesten som chef Amfibieregementet, Amf 1, från och med 18 januari 2018 och tills vidare, dock längst till och med 31 mars 2022.

Försvarsmakten placerar överste **Bo**

Stennabb som chef Södra skånska regementet, P7, från och med 1 mars 2018 och tills vidare, dock längst till och med 31 mars 2022.

Försvarsmakten placerar överstelöjtnant

Peter Nilsson som tillförordnad chef Södra skånska regementet, P7, samt tillförordnad chef militärregimentet syd från och med 1 september

2017 och tills vidare, dock längst till och med 28 februari 2018. Vid tillträddandet på befattningen befordras Nilsson till överste.

Försvarsmakten fortsätter placeringen

av överste **Ulf Landgren** som Partner Nation Liaison Rep/Nat LNO US Joint Staff, J6 vid Nato ACT & US JCS Norfolk tills vidare, dock längst till 30 augusti 2020.

Försvarsmakten ställer överstelöjtnant

Mikael Siklosi till Försvarsdepartementets förfogande från och med 2 oktober 2017 till och med 14 januari 2018. Från och med 15 januari 2018 avses Siklosi placeras som specialattaché vid EU-representationen i Bryssel, dock längst till och med 31 augusti 2021. Under tiden Siklosi är till Försvarsdepartementets förfogande konstitueras han till överste.

Försvarsmakten placerar överstelöjtnant

Anna Siverstig som chef J9 vid INSS på Högkvarteret från och med 1 januari 2018 och tills vidare, dock längst till och med 31 december 2021. Vid tillträddandet på befattningen befordras Siverstig till överste.

Försvarsmakten placerar överste

Lennart Widerström som brigadchef/ställföreträdande chef P4 från och med 1 januari 2018 och tills vidare, dock längst till och med 30 september 2021.

Försvarsmakten placerar överstelöjtnant

Claes Alsteryd som tillförordnad chef vid Hemvärnets stridsskola, HvSS, från och med 1 januari 2018 och tills vidare, dock längst till och med 31 mars 2018.

Försvarsmakten placerar överstelöjtnant

Peter Toft som tillförordnad chef Militärhögskolan Halmstad från och med 1 januari 2018 och tills vidare, dock längst till och med 2 april 2018.

Regeringen fortsätter placeringen av

överste **Ronald Månsson** som chef för säkerhetsinspektionen i Högkvarteret från och med 1 oktober 2017 och tills vidare, dock längst till och med 31 oktober 2017 då Ronald Månsson går i pension.

Regeringen har beslutat placera

Christer Tistam som chef för säkerhetsinspektionen i Högkvarteret från och med 1 november 2017 och tills vidare, dock längst till och med 30 maj 2021.

Försvarsmakten placerar överstelöjtnant

Håkan Sjöberg som försvarsattaché i Pretoria, Sydafrika, med sidoackreditering till Kigali, Rwanda, från och med 1 augusti 2017 och tills vidare, dock längst till och med 31 augusti 2020.

Försvarsmakten placerar överste

Per Jenvald som försvarsattaché i London, Storbritannien, med sidoackreditering till Irland från och med 1 augusti 2017 och tills vidare, dock längst till och med 31 augusti 2020.

Försvarsmakten placerar överstelöjtnant

Peter Viklund som biträdande försvarsattaché i London, Storbritannien, från och med 1 augusti 2017 och tills vidare, dock längst till och med 31 augusti 2020.

Försvarsmakten placerar överstelöjtnant

Johan Larsson som försvarsattaché i Tokyo, Japan, med sidoackreditering till Seoul, Sydkorea, från och med 1 augusti 2017 och tills vidare, dock längst till och med 31 augusti 2020.

Försvarsmakten anställer och place-

rar överste **Rikard Johansson** som avdelningschef vid INS ATS vid Högkvarteret från och med 1 december 2017 och tills vidare, dock längst till och med 31 mars 2021.

PILOT I VATTNET

Efter ett plötsligt motorstopp tvingas piloten lämna flygplanet i fallskärm och singlar ner i Östersjöns vatten. Blöt, kall och ensam måste piloten nu vidta rätt åtgärder för att kunna överleva. Scenariot är en del av utbildningen människan i flygsystemet.

Personal i flygtjänst i Försvarmakten omfattas av utbildningsreglementet MIFS, människan i flygsystemet. För att få flyga måste de utbildas kring de särskilda påfrestningar som kroppen utsätts för i samband med flygning, till exempel syrebrist och G-krafter. Dessutom får de kunskap om överlevnad med den begränsade utrustning som medförs vid flygning, både i freds- och krigstid.

De flesta utbildningar inom MIFS har krav på repetition inom fasta tidsintervall. För lärarna på Flygskolan var det

i somras dags för en sådan repetition med både vattenöverlevnad och barmarksöverlevnad. Övningsledare Håkan Johansson, som arbetat med flygsäkerhetsutbildning sedan 1999, förklarar:

– Jag ville träna hela räddningskedjan, från haveri till skarp undsättning. Dessutom var det ett bra tillfälle att påminna förarna om nedkylningseffekten i kallt vatten då de ibland flyger utan torrdräkt.

DET BLEV OCKSÅ ett bra tillfälle att samöva alla de myndigheter och organ som är inblandade i flyg- och sjörädd-

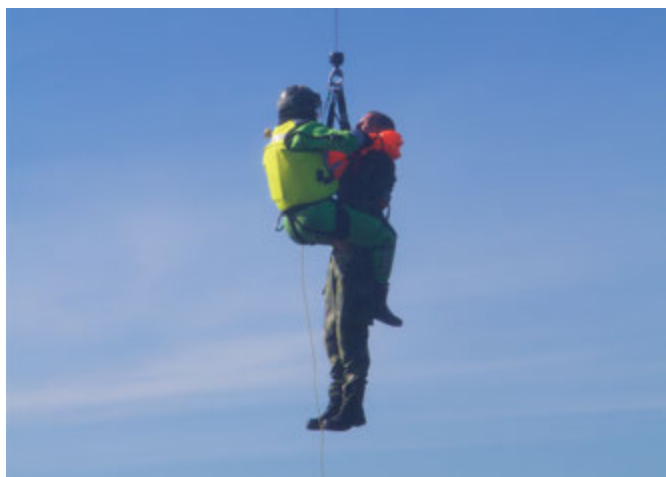
ning i Sverige. Tidigt 2017 togs kontakten med JRCC (Joint Rescue Coordination Center som samordnar räddning i Sverige), Kustbevakningen, Sjöfartsverket och Tredje helikopterskvadronen. Det ordnades så att en skarp nödsändare från en av piloternas flytvästar kunde aktiveras. Nödsändaren aktiveras normalt av G-krafterna i samband med utskjutning eller vid kontakt med vatten och skickar en GPS-signal på ett flertal frekvenser, bland annat via satellit. Larmet går via Kanada, till Bodö i Norge och till sist fram till JRCC i Göteborg som har

ansvaret för att koordinera räddningsinsatserna.

I juni var det så dags. Klockan 13.00 aktiverades en nödsändare i Östergötlands skärgård när de övade piloterna fick hoppa i det kalla försommarvattnet. Räddningen kom snabbt. Sjöfartsverkets räddningshelikopter tillsammans med en Helikopter 14 från Försvarmakten arbetade tillsammans för att så snabbt som möjligt vinscha upp de nödställda. Snart anlände också Kustbevakningen med en snabbgående RIB-båt och plockade upp nödställda, samtidigt som ett havsövervakningsflygplan från samma myndighet cirkulerade i området för att skapa en överblick och spåra nödsändare. JRCC kontaktade också vakthavande befäl på Helikopterflottiljen och tog kontakt med Flygskolan för att bekräfta att det inte rörde sig om ett falsklarm.

NÄR ALLA NÖDSTÄLLDA plockats upp ur vattnet transporterades de till en närliggande ö där nästa moment påbörjades

– att vidta rätt åtgärder för att överleva natten. Nödbivacker ordnades raskt och ett antal utbildningsmoment genomfördes, bland annat olika sätt att kunna få tag på och rena vatten med den begränsade utrustningen.

Övningen hade inte kunnat genomföras utan det stöd som Östgöta Hemvärns båtplutoner bidrog med, bland annat

genom transporter av personal och tillgång till säkerhetsbåtar. Trots att så många aktörer var inblandade fungerade samarbetet mycket bra, och gav många erfarenheter inför framtiden.

– Det här visar att rutinerna fungerar. Det ger en trygghet för all personal i flygtjänst, säger Håkan Johansson.

Tex & foto FlygS

PÅ NY POST

Försvarsmakten placerar överste **Pär Zakariasson** som försvarsattaché i Peking, Kina, med sidoackreditering till Pyongyang, Nordkorea, från och med 1 augusti 2017 och tills vidare, dock längst till och med 31 augusti 2020.

Försvarsmakten ställer överste **Hans Granlund** till Försvarshögskolans förfogande som chef för militära programledningen från och med 15 september 2017 och tills vidare, dock längst till och med 30 september 2020. Han beviljas under samma tid tjänstledighet från Försvarsmakten.

Försvarsmakten placerar överste **Stefan Smedman** som chef för Markstridsskolan, MSS, från och med 1 september 2017 och tills vidare, dock längst till och med 30 september 2021.

Försvarsmakten fortsätter placeringen av överste **Lars Bergström** som chef för F 17 tills vidare, dock längst till och med 30 juni 2019.

Försvarsmakten fortsätter placeringen av generalmajor **Roland Ekenberg** som rikshemvärnschef vid PROD på Högkvarteret från och med 1 april 2018 och tills vidare, dock längst till och med 31 augusti 2018.

Försvarsmakten placerar överste **Jonas Nellsjö** som chef för Helikopterflottiljen från och med 1 november 2017 och tills vidare, dock längst till och med 31 december 2021. Beslutet innebär att Jonas Nellsjö under samma period är lokal verksamhetsledare inom FM Flygoperatör.

Försvarsmakten placerar överstelöjtnant **Mats Antonsson** som ställföreträdande chef Helikopterflottiljen

från och med 1 november 2017 och tills vidare, dock längst till och med 31 december 2021. Vid tillträdet på befattningen befordras Antonsson till överste.

Försvarsmakten placerar överste **Peder Söderström** vid F7 för förberedelser från och med 1 november 2017 och tills vidare, dock längst till och med 30 juni 2019. Från 1 juli 2019 placeras Söderström som ställföreträdande chef HAW tills vidare, dock längst till 30 juni 2021. Därefter placeras Söderström som chef HAW, dock längst till 30 juni 2023.

Försvarsmakten placerar överste **Claes Izo** som chef för Norrbottens flygflottilj, F 21, från och med 1 februari 2018 och tills vidare, dock längst till och med 28 februari 2021. Beslutet innebär att Claes Izos under samma period är lokal verksamhetsledare inom FM Flygoperatör. Från sista datum i insats intill tillträde som flottiljchef placeras Izo till förfogande på PROD FLYG.

Försvarsmakten ställer överste **Carl-Johan Edström** till chefen insats förfogande för tjänstgöring som Lead Advisor (Kabul Air Advisory Group) vid Nato Air Command-Afghanistan (NAC-A) / Nato Air Training Command – Afghanistan med placering i Kabul från och med 1 mars 2018 och tills vidare, dock som längst till 31 september 2018.

Försvarsmakten placerar överste **Mats Lindberg** som chef chefsutvecklingsenheten tillika chefsutvecklare marinen vid LEDSPERS chefsutvecklingsenhet vid Högkvarteret från och med 1 januari 2018 och tills vidare, dock längs till och med 31 januari 2021.

Försvarsmakten placerar **Marianne Olenäs** som chefsutvecklare tillika ställföreträdande sektionschef vid LEDSPERS Cue i Högkvarteret från och med 1 juli 2017 och tills vidare, dock längst till och med 31 maj 2020.

Försvarsmakten placerar överste **Tommy Karlsson** som chefsutvecklare armén vid LEDSPERS Cue på Högkvarteret från och med 1 januari 2018 och tills vidare, dock längst till och med 31 december 2020.

Försvarsmakten placerar överste **Dennis Hedström** som chefsutvecklare flygvapnet vid LEDSPERS Cue i Högkvarteret från och med 8 juli 2017 och tills vidare, dock längst till och med 28 februari 2021.

Försvarsmakten ställer överste **Torbjörn Sahlén** till Regeringskansliets förfogande som specialattaché i befattning som militärrådgivare vid Sveriges delegation vid Nato i Bryssel från och med 1 oktober 2017 och tills vidare, dock längst till och med 31 augusti 2018. Under samma tid beviljas Torbjörn Sahlén tjänstledighet från Försvarsmakten.

Försvarsmakten placerar överstelöjtnant **Laszlo Bonivart** som chef för PROD INFRA i Högkvarteret från och med 1 september 2017 och tills vidare, dock längst till och med 28 februari 2021. Vid tillträdet befordras Bonivart till överste.

Försvarsmakten placerar överste **Laura Swaan Wrede** som chef Livgardet från och med 1 november 2017 och tills vidare, dock längst till och med 31 oktober 2021.

NORTHERN COASTS

Årets största marina övning i Östersjön

Internationell närkontakt på Östersjön.

Den stora marinövningen Northern Coasts 2017 genomfördes under första halvan av september, precis före Aurora 17. Under tio dygn övade 5 000 soldater och sjömän krishantering i södra Östersjön. Sverige stod detta året som värdnation och Marinbasen jobbade hårt med att se till att alla de deltagande enheterna fick logistikstöd, både under hamnfasen och under övningen i sig.

För svensk del var en viktig del av övningen att träna och evaluera den svensk-fin-

ska marina stridsgruppen, SFNTG. Ambitionen är att fördjupa det svensk-finska samarbetet så att stridsgruppen kan utföra uppdrag såväl internationellt som i vårt närområde i Östersjön. Det handlar bland annat om att tillsammans kunna genomföra skydd av sjöfart och sjöövervakningsuppgifter. Målet är att kunna sätta upp en gemensam sjöstyrka med full kapacitet år 2023.

Magnus Jönsson har varit övningsledare under Northern Coasts 2017 och är den som ansvarat för koordinationen

under övningen.

– Det är naturligtvis ofrånkomligt att nämna de båda dödsolyckorna som skedde under övningen. Trots ett högt säkerhetstänkande på fartygen händer dessvärre olyckor. Vi känner med våra polska och danska kollegor som förlorat medarbetare.

Idag är ingen enskild marin tillräckligt stor för att själva genomföra den här typen av övning. Detta var också en av anledningarna till att övningen kom till från första början. För att öva krishantering mot en kvalificerad motståndare

HMS Härnösand möter den finska robotbåten Rauma.

krävs många enheter.

– I stort sett samtliga övningsmål nåddes vilket får ses som bra då det är en komplex övning med många önskemål, säger Magnus Jönsson. Marinchef Jens Nykvist sammanfattar övningen och vad den betyder totalt sett:

– Övningen är med sina

dryga 50 deltagande fartyg samt flyg- och markstridskrafter den största i regionen. Den bidrar till att bygga säkerhet och stabilitet i Östersjöregionen genom att så många nationer jobbar tillsammans.

Text Jimmie Adamsson/Tredje sjöstrid **Foto** Försvarsmakten

DET KOM ETT MEJL...

I NUMMER TRE AV Försvarets forum påstods förre ÖB Bengt Gustafsson ha varit regementschef på Ing 2 i Eksjö. Det stämmer inte, enligt ett mejl till redaktionen, det var på Ing 1 i Södertälje som Gustafsson var regementschef.

Den här gången litar redaktionen till 100 procent på uppgiften, då mejlet kom från – Bengt Gustafsson.

I FÖRRA NUMRET påstod vi att Aurora borealis är jämfäst med polarsken. En uppmärksam läsare har informerat oss om att det bara är halvt rätt, på södra halvklotet heter polarsken Aurora australis.

TWEETEN 1

Replikerna har den senaste tiden avlöst varandra i en ordfight mellan journalisterna Linda Nordlund och Mikael Holmström i ena ringhörnan och Mattias Göransson i den andra. Bråket gäller bland annat att Göransson kallat marinens observationer under åttiotalet för "Århundradets hjärnsläpp".

Linda Nordlund @lindanordlund · 16 okt.

Mattias Göransson anklagar mig för att sprida vanföreställningar. Jag synar bluffen. #såkpol

SvDledare @SvDledare

Mattias Göransson replikerar Linda Nordlund om ubåtsjakt svd.se/mattias-gorans... via @SvDledare

TWEETEN 2&3

Auroras genomslag sträckte sig tydligen utanför medierna i Sverige. Men antagligen var det inte om A- eller B-laget vann man pratade i Riga, och för övrigt är väl svaret openbart?

Karlis Neretnieks @neretnieks · 30 sep.

#aurora17 nämns här i Riga i nästan varje panel. Undrar om vi inser hur positivt det påverkat synen på Sverige och FM utomlands #RigaConf17

4 74 186

October Man @HugoZH · 29 sep.

Hur går det i #Aurora17? Vem leder? Eller är det över - vem vann? A- eller B-laget? :-)

3 1

STRESSAD

DEN PSYKISKA OHÄLSAN ÖKAR I SAMHÄLLET – FÖRSVARETS FORUM REDER UT VAD SOM GÄLLER.

Din kollega stänger dörren till sitt rum allt oftare. Skyller på mycket att göra för att slippa fika. Har inte personen blivit lite mer nedstämd sista tiden? Det kanske finns en bra förklaring ändå. Eller är personen på väg nedåt i sitt psykiska tillstånd? Om man ändå skulle ta och fråga hur det går. Gör det. En stödjande medarbetare kan göra skillnad. För risken är tyvärr större än tidigare att förklaringen bakom kollegors plötsligt ändrade beteende är ökad ohälsa. Enligt Försäkringskassan har antalet startade sjukfall ökat på senare år och allra störst är ökningen av psykiatriska diagnoser.

Text Niklas Englund/LEDS KOMM

OMRÅDET psykiatriska diagnoser delas upp i ett antal områden hos Försäkringskassan. Det område som sticker ut och som gör det ordentligt är området anpassningsstörningar och reaktioner på svår stress. Här återfinns bland annat posttraumatiskt stressyndrom samt utmattningssyndrom, två av de diagnoser som i särskilt hög grad leder till nedsatt arbetsförmåga. Tyvärr är det inom just detta område

ökningen senaste åren varit särskilt stor i samhället enligt Försäkringskassans statistik med en ökning på 119 procent mellan 2010 och 2015.

Enligt arbetsmiljölagen har arbetsgivaren ansvar för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Det är inte helt lätt att i detalj beskriva vad det innebär, men en sammanfattning är att du som anställd ska känna trivsel, trygghet och ha god psykisk hälsa på ditt jobb. Arbetet är en av de faktorer som påverkar din psykiska hälsa, och för att arbetet på ett positivt sätt ska bidra brukar man säga att det ska råda balans mellan tilldelade uppgifter och resurser. Du ska känna till vilka arbetsuppgifter som ska utföras och vilket resultat som ska uppnås med arbetet. Du ska veta om det finns särskilda sätt som arbetet

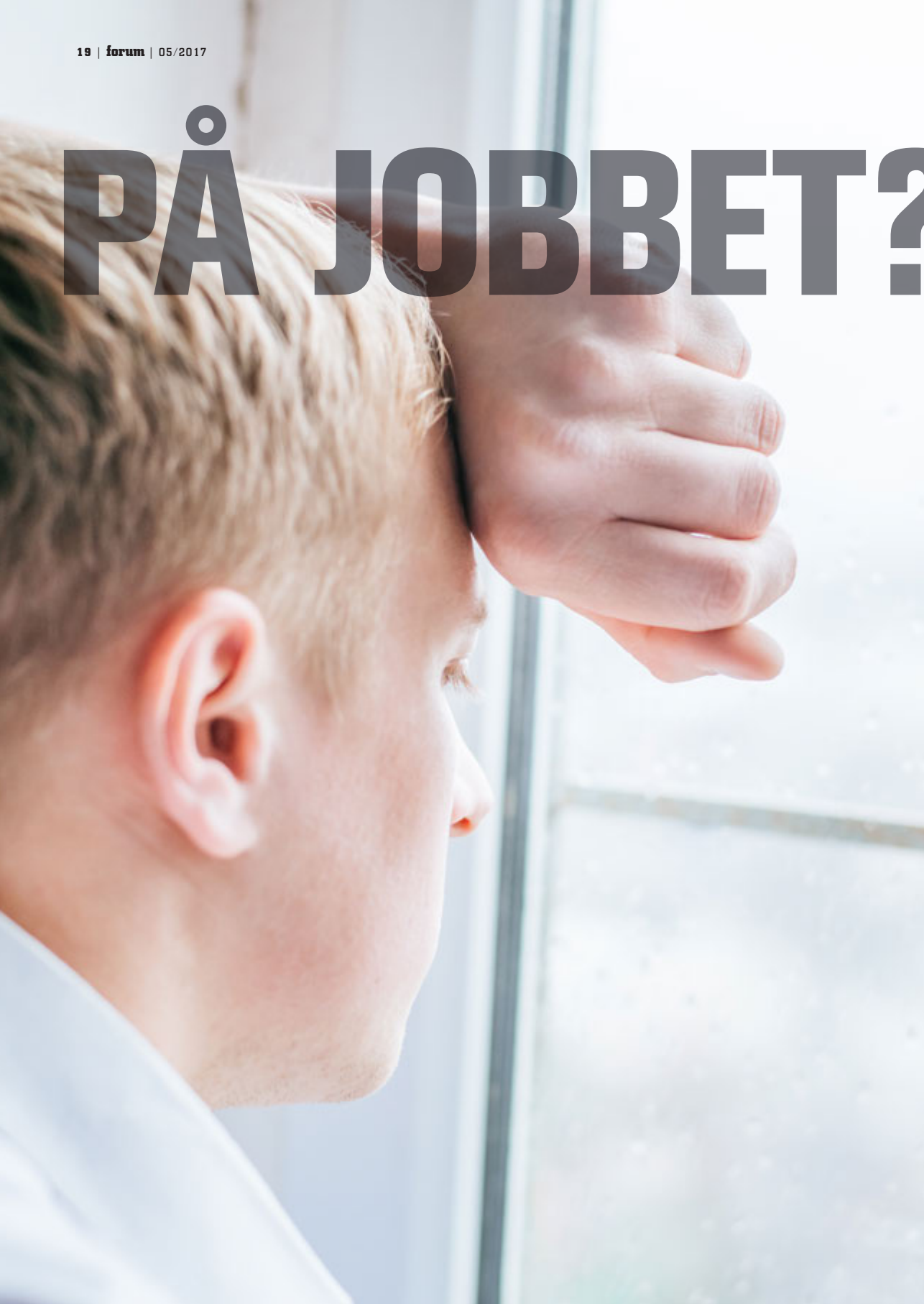
ska utföras på och i så fall hur. Även vad som ska prioriteras när tillgänglig tid inte räcker till för alla arbetsuppgifter som ska utföras, och vem du kan vända dig till för att få hjälp och stöd för att utföra arbetet, är viktigt. Du ska också känna till vilka befogenheter som följer med uppgiften. Bra sociala relationer med kolleger och chefer betyder mycket. Det ska finnas ett gott samarbetsklimat och ett bra socialt stöd. Det ska finnas möjlighet att utvecklas och du ska behandla andra och andra ska behandla dig med rättvisa och respekt.

– Vi vill att alla ska kunna arbeta i en bra arbetsmiljö och vi är alla en del av våra kollegors arbetsmiljö. Chefers och medarbetares gemensamma ansvar för arbetsmiljön är en mycket viktig kugge i vårt arbete med

Stefan Düsing, HR-specialist inom rehabilitering på Högkvarteret.

PÅ JOBBET?

att skapa en bättre och vassare Försvarsmakt. Glöm heller inte bort att träna regelbundet - det stärker både den fysiska och den psykiska hälsan, säger personaldirektör Klas Eksell.

VIKTIGT MED TIDIGA INSATSER

SOM CHEFER OCH medarbetare är det viktigt att vi är observanta på hur kollegor mår. Miss-

sjukskrivning. Exempel på förändringar kan vara att anpassa arbetsuppgifter eller att anpassa den fysiska arbetsmiljön, säger Stefan Düsing, HR-specialist inom rehabilitering på Högkvarteret.

Chefer har skyldighet att via samtal med medarbetare följa upp sjukskrivningar som varat längre än två veckor eller efter

arbetsplats, dit finns möjlighet att vända sig om du till exempel saknar förtroende för närmsta chef. Skyddsombudet finns till för alla anställda.

Ser du en kollega som mår dåligt, var närvarande och erbjud ditt stöd. Känner du att du arbetar för mycket, att du inte kommer att hålla för arbetsbelastningen över tid och

”Känner du att du inte kommer att hålla för arbetsbelastningen över tid, sök hjälp.”

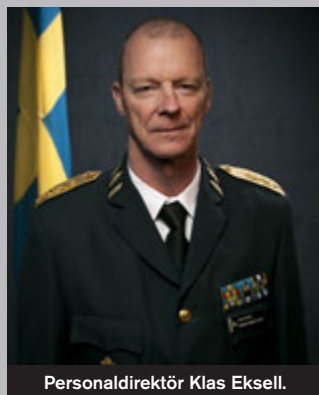
tänker du att någon inte mår bra, tveka inte, utan sök upp ett lämpligt tillfälle och visa att du finns där som stöd. Det är även bra att uttrycka eventuell oro för kollegans chef. Känner du att ditt eget psykiatriska hälsotillstånd är på väg i en oroande riktning, eller att du är på väg in i en sjukskrivning, kontakta din närmaste chef. Chefen kan då vända sig till förbandets HR-specialist inom rehabilitering och till Försvarshälsan för stöd i den arbetslivsinriktade rehabiliteringen.

– Det är viktigt att arbetsgivaren får möjlighet att utreda en individs ohälsa i ett tidigt skede, det kan i bästa fall förhindra en

tre sjukfrånvarotillfällen under sex månader. Tanken är att det då ska vara möjligt att upptäcka om det ligger något bakom sjukskrivningen som arbetsgivaren kan sätta in så kallad arbetslivsinriktad rehabilitering för. Med det menas åtgärder på och i nära anslutning till arbetsplatsen. Det syftar till att arbetstagaren som är drabbad av en skada eller sjukdom ska återfå eller behålla sin arbetsförmåga och återgå i arbete. Ansvaret omfattar alla sjukfall, även de där arbetsplatsen inte är den direkta orsaken till sjukfrånvaron.

Du kan också vända dig till skyddsombudet på din

att det inte finns utrymme för återhämtning, sök hjälp. Ju tidigare du söker stöd, desto större är möjligheten till en snabb och bra lösning. ◀

Personaldirektör Klas Eksell.

FAKTA

ERSÄTTNING VID SJUKSKRIVNING

Första sjukdagen är en karensdag där ingen ersättning betalas ut. Dag 2–14 betalar Försvarsmakten ut 80 procent av din lön för de dagar du är sjukskriven. Dag 15–360 kommer huvuddelen av ersättningen från Försäkringskassan och resten från Försvarsmakten. Vissa fackförbund erbjuder

tilläggsförsäkring för inkomstskydd vid längre sjukskrivningar. Information om hur hög ersättning du får med den lön du har finns på Emilia under ingången "Arbeta i FM/sjukdom" eller på www.ersättningskollen.se.

Mer fakta om inkomstförsäkring vid sjukdom får du från Konsumentverket på www.hallakonsument.se.

VETERANER

Enligt Försvarsmaktens definition är alla som varit i tjänst hos oss veteraner, oavsett om tjänstgöringen varit civil eller militär. Personal som deltagit i internationella insatser kallas utlandsveteraner och dem har Försvarsmakten ett särskilt ansvar för enligt lag. Alla veteraner som av olika skäl behöver rådgivning eller stöd kan vända

sig till Försvarsmakten. Information om stödet till veteraner finns på www.forsvarsmakten.se/veteran.

EMILIA

För dig som har tillgång till intranätet Emilia finns en hel del information under ingången "Arbeta i FM". Det går också bra att söka på orden Arbetsmiljö, Sjukdom eller Rehabilitering.

FLERA KLIV FRAMÅT FÖR LEDNINGSFÖRMÅGAN

Inom ramen för förändringsarbetet Ledning för ett starkare försvar förbereds nu etableringen av försvarsgrensstaber och för att ta emot verksamhet från FMV. Samtidigt kan ytterligare styrningar från regeringen komma att påverka arbetet.

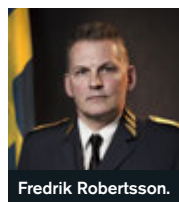
ÄVEN OM INTE alla politiska beslut ännu är på plats tar nu Försvarsmakten kliv framåt för att stärka ledningsförmågan. Ett område handlar om att etablera nya staber för armén, marinen och flygvapnet. Försvarsmakten vill ge respektive försvarsgrenschef ett mer sammanhållet ansvar för förbandens krigsduglighet, beredskap och insatser. I det ingår även delar av den verksamhet som förs över från FMV.

Allt syftar till att skapa förutsättningar för att hantera ett förändrat omvärldsläge.

– Med de nya staberna blir det tydligare för förbanden och det bäddar för kortare ledtider om vi måste växla upp från fredsmässig beredskap, säger generalmajor Fredrik Robertsson som är Försvarsmaktens förändringsledare.

GOTLAND FÅR ETT REGEMENTE

NU PÅGÅR ARBETE med att detaljplanera och så småningom genomföra stabernas etablering i Kungsängen, på Muskö och i Uppsala.

Fredrik Robertsson.

Att flytta ut staberna från Stockholm gör Försvarsmakten mer robust.

Jas 39 Gripen på Ärna, den plats där flygvapnets nya stab föreslås placeras.

Samtidigt förbereds mottagandet av verksamhet och medarbetare från FMV.

I budgetpropositionen till riksdagen som kom i september, bejakade regeringen Försvarsmaktens förslag om en sammanhållen ledning på Gotland.

– Nästa år kommer Gotlands regemente att etableras, vilket gör att försvarsförmågan på ön stärks och samverkan med totalförsvarsaktörer underlättas, säger Fredrik Robertsson.

LOGISTIK FÖR BEREDSKAP

REGERINGENS VILJA framgår tydligt i budgetpropositionen: Arbetet med att bygga ett starkare försvar ska fortsätta. Vad gäller förändrad ansvarsfördelning mellan Försvarsmakten och FMV, delar regeringen i all väsentlighet bedömningarna i utredningen Logistik för högre försvarsberedskap. Regeringen föreslår i ett första steg, bland annat en övergång till Försvarsmakten av verksamhetsområdet förråd, service, verkstäder samt ansvaret för att driftstyra myndighetens materiel.

Några delar ur utredningen vill regeringen fortsätta analysera. Det gäller exempelvis ansvaret för materielens vid-

makhållande. Resultatet från den analysen kommer direkt påverka försvarsgrensstabernas utformning och tiden för införandet.

Logistikdelarna är avgörande komponenter för att upprätthålla Försvarsmaktens beredskap och för att utveckla försvarsförmågan.

– I vår planering har vi även lagt ansvaret för materielens vidmakthållande hos försvarsgrenscheferna. Först då kan de ta ett helhetsansvar för alla krigsförbandens ingående delar: personal, materiel och förmåga, säger Fredrik Robertsson. ◀

Text *Kristina Åstrand Bohman/LEDS KOMM* Foto *Mats Gyllander/LSS*

NYHETER FRÅN ÅRSSKIFTET

- Gotlands regemente etableras och Gotland blir en egen militärregion,
  - fristående chefer inrättas för de övriga fyra militärregionerna,
  - funktioner inrättas för totalförsvarssamverkan och krigsspelsverksamhet i Högkvarteret.
- Mer info: Ledning för ett starkare försvar på intranätet emilia.

Honör för fanan vid det ceremoniella överlämnandet till Ing 2 vid Eksjö Tattoo 2010.

FOTO MATHIAS SAMUELSON

MED OSENTIMENTAL SKÄRPA

Sven-Erik Delsenius har sett utvecklingen av försvaret under 50 år som reservofficer. Han var Väg- och vattenbyggnadskårens siste chef och den som såg till att kunskapen inom kåren bevarades vid dess nedläggning. Här berättar han om avgörande händelser, om att utvecklas genom ansvar och om hur ett civilt yrkesliv gjorde honom till en bättre militär.

EGENTLIGEN VILLE han till marinen, inte armén. Men Sven-Erik Delsenius var för lång. Fyra centimeter för lång närmare bestämt.

Året var 1967 och Sven-Erik

skulle just ta de första stegen in i en militär karriär som skulle pågå i 50 år.

Om detta hade han då naturligtvis ingen aning om. När vi sitter på högkvarteret och försöker summera alla hans år som reservofficer inom ingenjörsvärdskapet träder bilden fram. Den hinner inte djupna särskilt mycket, men den blir tydlig. Sven-Erik hade inte varit den han är i dag om han inte följt sin mammas militära kusins råd: ”klart du ska bli reservare”.

Ett så långt liv inom armén innehåller naturligtvis flera avgörande skeenden. Den inledande utbildningen på Laxön i Älvkarleby var ett sådant. Kanske var det också där han för första gången blev medveten om att Sverige inte är en isolerad, för alltid självklart trygg ö. Att säkerhetsläget i övriga världen

påverkar även oss här uppe i norr.

Under Pragvåren 1968, krisen som kulminerade när Warszawa-paktens makter invaderade Prag, sattes det svenska försvaret i ett slags beredskapsläge. För Sven-Erik och hans värnpliktskompisar på Laxön innebar det indragen permission och reseförbud.

– Vi förstod ju inte då vad som hände egentligen, utan det var först senare. Men det var en spänd stämning och det påverkade nog många ganska djupt.

Den efterföljande placeringen i Boden är måne det skeende som skulle komma att präglade Sven-Erik allra djupast.

– Det där var ju inget kul besked för en stockholmskille som jag! 450 dagar i Boden! Jag försökte på alla möjliga sätt att få komma någon annanstans.

En vanligt förekommande brotyp för längre vattenövergångar var under senare delen av 1900-talet BB2 på Ponton 100 på flytande mellanstöd.

FOTO VVK BILDARKIV

Byggande av lanseringsnos till järnvägskrigsbro under sent 1960-tal. Rallaråsen i Boden. FOTO FÖRSVARSMAKTEN.

Vägbanksprängning i Norrbotten under slutet av 1900-talet i syfte att hindra och kanalisera motståndarens stridskrafter. FOTO KJELL ENQUIST/FÖRSVARSMAKTEN

Däcksbro 200 över Råbäcken i Boden. Upplastad stridsvagn på dragbil med släp. Observera på- och avfartsrampernas utformning. FOTO KJELL ENQUIST/FÖRSVARSMAKTEN

Men efteråt har jag insett att det aldrig fanns något alternativ. ING 3 var det ingenjörregemente som jag som utbildad byggnadsingenjör var destinerad att tjänstgöra vid.

Men placeringen i Boden blev långt ifrån den upplevelse som många värnpliktiga formulerat i sågningen "Boden, h-et på jorden". Tvärtom. Sven-Erik upptäckte något nytt. Om kamratskapet, om att få och ge ansvar, om livet och om sig själv. Veckorna i fält under den norrländska vintern lärde honom också något om vad människan klarar.

– Att ligga i tält i tre veckor med en kyla på under 20 minusgrader – det var inga problem! Jag uppskattade att vara så nära naturen och att behöva testa gränserna för vad jag klarade av.

Rimligen bidrog upplevelserna under värnplikten i Boden till

att han senare skulle följa rådet från hans mors kusin om att bli reservare. Hur som helst var han efter fyra år som fänrik färdig reservofficer 1974 och blev med sin placering på Ing 3 plutonchef med löjtnants grad. Hans första år som reservofficer.

– Det var också då jag blev färdig civilingenjör från KTH, där jag hade studerat parallellt med officersskolan, vilket man kunde göra på den tiden.

GYNNADE DET CIVILA ARBETSLIVET

I DET CIVILA har han haft allt högre befattningar på olika byggbolag. Även om vi inte pratar särskilt mycket om den civila delen av Sven-Eriks yrkesliv framhåller han att den har varit minst lika viktig för honom som hans militära uppgifter.

– Jag hade inte heller varit en

lika bra officer utan min civila anknytning. De två sidorna har fött varandra.

Hans arbetsgivare har också uppskattat Sven-Eriks militära engagemang, trots att det har inneburit många och långa perioder av frånvaro.

– De visste att vi reservofficerare alltid skulle klara av det vi tog på oss och inte minst att vi var bra ledare, säger han.

Sven-Eriks viktigaste bidrag är tvivelsutan arbetet med att föra över den kunskap som fanns inom Väg- och vattenbyggnadskåren, som lades ned 2010, till Ing 2. Det blev hans uppdrag som kårens 22:a och sista chef.

Men vilken period har varit roligast?

– Jag har haft roligt hela tiden, men den enskilt roligaste tiden var mellan 1988 och 1994, då jag var bataljonschef. Bataljonen

Provtrafikering i Bodennområdet med Ponton 100 linfärja under 1970-talet. FOTO FÖRSVARSMAKTEN

Sven-Erik Delsenius. Här i form av vaxdocka i översteuniform modell äldre på Husarmässen, Ing 2.

FOTO VVK BILDARKIV

var en förstärkt Norrlandsfördelningsingenjörbataljon. Ansvarsområdet var övergångarna över Luleå och Piteå älvar, samt förstöring av Luleå och Piteå hamnar. En även på den tiden gigantisk uppgift.

– Att kunna få människor som kommer för att göra något som de varken har tid eller motivation för och när övningen är genomförd och avslutad, se glädjen i deras ögon över vad de utträttat och få frågan om det verkligen måste dröja fyra år till nästa gång. Det är stort.

bataljonschef för en av de största ingenjörbataljonerna vi haft i Sverige, med mer än 1 000 man under sig.

TILLIT SAKNAS IDAG

TIDEN som bataljonschef var avgörande för honom inte bara i ett militärt hänseende, utan även för honom som person.

– Det var ju ett enormt ansvar som lades på mig och samtidigt visade man mig en tillit som man ens knappt hör talas om idag, säger han.

Den typen av tillit saknas på

sationer'. Det var nog först då jag insåg det själv.

Just nu arbetar Sven-Erik en hel del med att utveckla försvarsmaktens samarbete med Trafikverket, ett arbete som intensifierades under delar av planeringen för Aurora 17.

Vid årsskiftet tar Sven-Erik av sig uniformen för sista gången. Han har då varit överste i drygt 15 år. Då går han i pension och ser fram emot att tillsammans med hustrun Annica tillbringa mer tid i fritidshuset i norra Roslagen och med de sex barn-

”Man visade mig en tillit som man ens knappt hör talas om idag.”

Det var inte självklart att han skulle bli bataljonschef. Åtminstone såg han det inte själv. Efter tiden som kompani- chef var han på väg ner till FO47 (Uppsala försvarsområde) för en roll som fältarbetschef. Men en hög regementsofficer på Ing 3 i Boden lär då ha sagt till honom att ”du ska inte sluta som någon j-la pilritare. Du är destinerad att gå vidare och bli bataljonschef”. Och så fick det bli.

Pilritare, det var vad man på ingenjörregementena kallade fältarbetscheferna i staberna.

Så kom det sig att han blev

många håll idag, hävdar han. Och få torde vara bättre skaffade att avgöra det än Sven-Erik Delsenius. Det är inte alldeles självklart att hans styrka främst ligger inom ingenjörskonsten eller militärstrategi. Det som främst har burit honom genom karriären är förmågan att bygga team, skapa grupper och få dem att arbeta tillsammans.

– Jag hade inte tänkt på det och blev lite förvånad när en psykolog en gång sa till mig att ’jag vet inte hur bra du är på att bygga broar, men du är väldigt bra på att bygga och leda organi-

barnen. Han vill också tillbaka till seglingen som tidigare var ett stort intresse.

När han summerar sin militära gärning gör han det utan att bli sentimental.

– Jag är klar nu. Jag har gjort så mycket jag har kunnat för att utveckla och bibehålla viktig kunskap trots att försvaret under de senaste 20-25 åren har avvecklats på ett i många delar huvudlöst sätt.

– Det känns bra att lämna över till nästa generation. ◀

Text **Henrik Rådmark**

FÖRSVARSMAKTEN – EN STJÄRNA PÅ IT-SÄKERHET

Fel information i fel händer kan vara förödande för rikets säkerhet. Därför har Försvarsmakten utvecklat en IT-säkerhet som ligger långt fram. Det handlar om allt från tekniska skydd till hur enskilda individer agerar.

KOMMENDÖRKAPTEN Per Brink arbetar på Högkvarterets CIO-avdelning, vilken har övergripande ansvar för IT-systemen i Försvarsmakten. Han jobbar med rutiner som rör informationshantering och beskriver lite förenklat att informations-säkerhet handlar om tre delar: tekniska skydd, hantering av information och personligt ansvar.

DYGNET-RUNT-ÖVERVAKNING

NÄR DET GÄLLER tekniska skydd ligger Försvarsmakten långt fram. Av naturliga skäl vill Per inte gå in på hur de ser ut. Men han konstaterar att samtidigt som de utgör en gedigen grund som ständigt utvecklas, är de egentligen bara själva verktygen för den övervakning som sker och som skyddar myndighetens IT-system och information. Bland annat synas de mejl som skickas till och från Försvarsmakten.

– Det är kombinationen av ett avancerat tekniskt skydd och den ständiga övervakningen som ger oss en hög säkerhetsnivå i de här delarna. Att medarbetare inte kan surfa på internet med Swedi-datorerna, är en bidragande orsak till att myndigheten klarat sig från att drabbas av virusattacker, säger Per.

All elektronisk kommunikation mellan Försvarsmakten och omvärlden sker krypterat när så

Per Brink.

krävs. När det gäller just kryptering ligger myndigheten väl till i den tekniska och säkerhetsmässiga utvecklingen. Försvarsmakten bedömer och godkänner de krypteringsmetoder som andra svenska myndigheter enligt lag ska använda vid kommunikation som rör rikets säkerhet.

MINIMERA MÄNGDEN INFORMATION

ETT ANNAT SÄTT att skydda information är att helt enkelt låta bli att skicka den utanför den egna IT-miljön. Därför arbetar Försvarsmakten enligt principen att bara dela den information som verkligen är nödvändig. Exempelvis begränsas utskick av medarbetarnas lönespecifikationer. Myndigheten slipper på så sätt lämna ifrån sig detaljerad, personlig information till banken som sköter löneutbetalningarna.

– På motsvarande sätt minimerar vi den information om materiel som vi delar med externa leverantörer. Vi skalar bort allting som inte är absolut nödvändigt, säger Per.

Trots att medarbetarnas datorer inte är anslutna till internet utsätts de för andra slags risker. Exempelvis av något så enkelt

som USB-minnen, som används för att flytta dokument från den egna jobbdatorn till en dator som används vid en presentation på exempelvis någon annan myndighet eller civil organisation.

– Därför är det avgörande att hanteringen av USB-stickor sker på ett säkert sätt, och det är något vi kontinuerligt utbildar vår personal i och påminner om, säger Per.

INDIVIDEN HAR STORT ANSVAR

INDIVIDEN HAR ETT STORT ansvar för informations- och IT-säkerheten inom Försvarsmakten. För hanteringen av USB-stickor är det för all del tämligen enkelt, eftersom det finns tydliga riktlinjer att följa. Hur man som medarbetare uttrycker sig i exempelvis mejl eller dokument är möjligen svårare.

– Där gäller det att man inte använder ett språk och uttryck som röjer något om vår förmåga. Det är upp till var och en att tänka efter kring det här förklarar Per.

Den här typen av kunskaper, hur man formulerar sig utan att röja känslig information, är något som förmedlas genom den årliga säkerhetsutbildning som är obligatorisk för varje medarbetare. När Per beskriver hur Försvarsmaktens information och IT-resurser skyddas beskriver han system och rutiner i ständig förändring. De utvecklas hela tiden, något som är nödvändigt för att kunna behålla ett starkt skydd mot hot som alla organisationer utsätts för idag. ◀

Text **Henrik Rådmark** Foto **Niklas Englund/LEDS KOMM**

HUR GICK AURORA?

DE FÖRSTA intrycken av Aurora 17 från övningsutvärderingen, eller exeval om man ska tala försvarsmaktsspråk, dök upp på redaktionen i början på oktober och där framgår att övningen varit en framgång utifrån målsättningarna. Vi lyssnade med generalmajor Roland Ekenberg, som är chef för utvärderingen, för att få veta mer.

– Övningen har genomförts på ett professionellt sätt, präglad av ett stort engagemang där alla inblandade gjort sitt yttersta för att lösa uppgiften. Genom Aurora 17 har Försvarsmakten tränat stridskrafternas förmåga att möta ett väpnat angrepp mot Sverige, säger Roland Ekenberg.

I rapporten konstateras att Aurora 17 har skapat förutsättningar för att visa hur alla med-

arbetare och frivilliga ingår som delar i ett system av system, hur olika komponenter samverkar och att vi skapar största möjliga effekt tillsammans, men också som ett avstamp för fortsatt utveckling av det nationella försvaret.

FÖRSVARSMAKTEN HAR fått bekräftelse på att Sverige har det som krävs för att kunna jobba och samarbeta tillsammans med internationella partners och, inom ramen för utveckling av totalförsvaret, med andra myndigheter.

Eftersom övningen genomfördes inom ett stort område i mellersta och södra Sverige fick man realistiska förutsättningar att öva ledning, samband, operativa transporter och logistik.

Aurora 17 har också gjort att Försvarsmakten syns i samhället. Trovärdigheten har stärkts

av ett professionellt genomförande som blivit väl kommunicerat i media, och det stora antalet besökare och andra intresserade som följt övningen bekräftar den bilden.

Utvärderingen ska nu göras av övningsledarna och slutrapporten blir klar i december. Hur väl enskilda moment och träningsmål uppfyllts, och vilka behov av åtgärder som identifierats, ska analyseras i krigförbanden som grund för utveckling av taktik och metoder.

– Försvarsmakten har fått ett kvitto på vad vi gör riktigt bra, men också på vad som kan göras bättre. Först när den viktiga utvärderingen är klar, och lärdomarna analyserats och omhändertagits, är Aurora 17 helt i mål, säger Roland Ekenberg. ◀

Text **Johan Lundgren/LEDS KOMM**

PLANERAD KOMMUNIKATION EN FRAMGÅNGSFAKTOR

REDAN I planeringen av Aurora 17 gav övningsledare Bengt Andersson och hans stab strategisk kommunikation en särskild roll. Kommunikationen skulle bidra till bilden av en försvarsmakt som bygger ökad militär förmåga, enskilt och tillsammans med andra.

Så hur byggdes kommunikationen och hur gick det?

Planeringen av kommunikationen påbörjades samtidigt som övningsplaneringen redan

2015. Grunderna för arbetet lades fast i en kommunikationsplan och i orderverket för övningen. Andra delar i förberedelsearbetet har varit olika typer av presentationsmaterial riktat till politiker, myndigheter och utländska partners samt samhällsinformation.

FÖRARBETET VIKTIGAST

– DET ARBETE som lades ner före övningen var avgörande för hur vi lyckades. Vägen fram har varit en resa där vi allt eftersom byggt upp metoder och arbets-

sätt. Genom att ta nya steg och arbeta mer integrerat har vi vunnit nya lärdomar som vi tar med oss in i vårt ordinarie arbete, säger Marcela Sylvander, Försvarsmaktens kommunikationsdirektör.

TILLSAMMANS MED FÖRBANDEN

EN ROBUST ORGANISATION med kommunikatörer på förbanden har varit grunden i att bygga kommunikationsaktiviteter tillsammans med Försvarsmaktens kommunikationsavdelning. Aurora 17 har haft en

Övningsledare Bengt Andersson meddelar
övningen avslutad till överbefälhavare Micael Bydén.

kommunikationschef, Rickard Wissman, som ingått i övningsledningen där stora delar av förberedelsearbetet gjorts. Helheten med budskap, mål och aktiviteter har koordinerats tillsammans med förbanden, och mediecentret på Högkvarteret ansvarade dygnet runt för det operativa arbetet i samtliga kommunikationskanaler, för både planerade och oplanerade händelser.

– Det har varit ett långt och gediget förberedelsearbete. Det var en häftig upplevelse när vi till slut började övningen och kunde säga att ”nu kör vi!”, säger Marcela Sylvander.

TRANSPARENS OCH TRYGGHET MED AKTIVITETSPLAN

KOMMUNIKATIONSPLANEN byggde på fyra mål: att bygga intern stolthet, beskriva samarbete tillsammans med andra, att öka kännedomen om Försvarsmaktens uppgifter och att nå ut med bilden av Försvarsmakten, där kvinnor och unga var specifika målgrupper. Utifrån en aktivitetsplan med planerade aktiviteter och pressträffar har pusslet byggts på dag för dag. Även om det har blivit förändringar har de gjorts utifrån en basplanering.

STOR MEDIEUPPMÄRKSAMHET

DE PRIORITERADE övningsmomentet världlandsstöd och samarbeten tillsammans med andra, både andra länder

Marcela Sylvander, Försvarsmaktens kommunikationsdirektör.

och andra myndigheter, har fått stort medialt utrymme både nationellt och lokalt där moment har genomförts. Ett fåtal artiklar har varit negativa om bland annat nedskräpning. Trots stor uppmärksamhet om olyckan mellan ett stridsfordon och ett tåg i övningens slutskede upprätthölls bilden av en försvarsmakt som övar för ökad förmåga.

– Jag är stolt över att helheten visade sig så tydligt, säger Marcela Sylvander.

SUCCÉ FÖR FÖRSVARSDAGARNA

FÖRSVARSDAGARNA PÅ Gärdet och i Visby blev en stor succé. Redan innan övningen hade Försvarsmaktens webbplats fler besökare än vanligt, men toppen nåddes på försvarsdagen den 24 september, så även aktiviteten i sociala medier.

Att möta efterfrågan på fakta om övningen, övningsområdena och trafiksituationen har varit viktigt och den informationen har även hört till den mest lästa.

Den externa kommunikationen är den som synts mest, men även den interna kommunikationen hade ett mål: att öka den interna stoltheten, och här visade sig filmer vara ett bra sätt att nå fram.

– Men en erfarenhet som vi får ta till oss är att den interna kommunikationen bör få ökat fokus redan i planeringen. Den bör särskilja sig och ge lite mer än den externa, säger Marcela Sylvander.

ANALYS OCH BEDÖMNING

SOM ETT STEG i lärandet och att utveckla Försvarsmaktens kommunikation gjordes ett metodförsök med utökad analys av kommunikationen under pågående övning. Varje dag gjordes mätningar och en analys som ledde till en bedömning med eventuella förslag till justeringar av kommunikationen för att nå de uppsatta målen.

– Vi har verkligen gjort det här tillsammans; förbandskommunikatörer, övningsledning, kommunikationsavdelning, officerare, soldater och sjömän har alla bidragit till den kommunikativa framgången för Försvarsmakten. Nu ska vi gå igenom resultatet mer grundligt och ta med oss erfarenheterna för att bli ännu vassare framöver, säger Marcela Sylvander. ◀

Text **Elisabet Bjelke/LEDS COMM**

Foto **Joel Thungren/ComCam**

& **Bezav Mahmud/ComCam**

FAKTARUTA

››› Antalet besök på försvarsmakten.se ökade med 67 procent jämfört med samma period föregående år.

››› 81 procent besökte försvarsmakten.se via mobiltelefon under försvarsdagen. Totalt var 57

procent av trafiken från mobiltelefoner.

››› Produktion i egna centrala kanaler och sociala medier 1–28 september:

Försvarsmakten.se: 52 publicerade artiklar om Aurora

Instagram: 18 publicerade inlägg. Inlägget om försvarsdagen på Gärdet har fått flest likes, 5285.

Facebook: 23 publicerade inlägg. Inlägget om helikopterluftlandsättning med amerikanska förband har fått flest likes, 2585.

Twitter: 63 publicerade

inlägg. Totalt är 3322 inlägg taggade med #aurora17.

Emilia: 42 publicerade inlägg. De mest populära inslagen är filmer om Aurora, texterna om försvarsdagarna.

AURORA I BLICKFÅNGET

"En av de saker som gläder mig är det stöd som vi känner från allmänheten. Tack för att vi fick öva mitt i er vardag och tack för alla glada tillrop!" Så sa ÖB Micael Bydén i en film som publicerades i Försvarsmaktens egna kanaler efter att Aurora avslutats. Många av deltagarna i Aurora kunde vittna om olika former av uppskattning från allmänheten under övningen, några av initiativen fastnade på bild.

Du och 1 till

Visat av 7

Gillas av försvarsmaktenstekniskskola och 592 andra

trängregementet Just nu bedriver underhållsomgången ut 22 Logkomp TOLD i den mörkaste av skogar, då uppenbarar sig en civilist boende i området och frågar om vi vill ha gofika. "Givetvis!" svarar vi "Vi ju Trängare!" och tackar så mycket! Försvarsmakten är bedömt välkommen tillbaka till Gotland!! #trängregementet #22logbataljon #22logstikkompaniet #Försvarsmakten

137 gilla-markeringar

försvarsmaktengotland Soldater i 2. anförbataljonen övade anfall i Kapselhamnsviken när de plötsligt sprang på gofika i skogen. Det finns inga ord för att beskriva smaken i hembakta bullar i terrängen efter flera dygns övning i regn och lera #definnsingetbåttreångofika #gofika #miltörövning #uppskattning #Aurora17 #försvarsmaktengotland #SvFM #Försvarsmakten #Gotland

1/5

"Clowner" manifesterar mot Aurora 17

GÖTEBORG Upp till 25 personer, utklädda till clowner, manifesterar mot militärövningen Aurora 17 vid Säve Depå. – Det är en icke tillståndsgiven allmän

Alla var förstås inte positiva till Aurora. Runt om i landet genomfördes protester och den som kanske stack ut mest var den som "Clowner för fred" genomförde vid Säve depå i Göteborg.

– Man förbereder för krig i och med att man har krigsspel här. Vi är väldigt oroliga över den stora upptrappningen med krigshets och krigsretorik, sa en av de clownklädda.

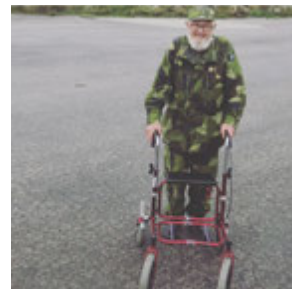
"Så fort plikten kallade var han på rätt plats i rätt tid med rätt utrustning." Så skrev Försvarsmakten Gotland på Instagram och på sin facebookside tillsammans med en bild på 89-årige Karl-Axel Virgin. På Gotland var han redan en välkänd profil, men nu spreds bilden av hjälten som varit trogen hemvärnet i 75 år och snart hörde både ÖB och media av sig och ville träffa honom. Av ÖB fick han en jetong (coin) samtidigt som ett femtiotal soldater gjorde honnör till hans ära. En märkbart glad Karl-Axel berättade om mötet med ÖB för Aftonbladet:

– Jag är 89 år gammal, men detta slår allt annat i hela mitt liv. Det sitter ju i hjärtat, alldeles otroligt. Mycket har jag varit med om, det ena och det andra, men det här slår som sagt allt. Jag sa "snälla ÖB, kan jag få följa med till fastlandet", då klappade han mig på axeln och sa "sådana som du ska försvara Gotland". Det tyckte jag var väldigt, väldigt fint sagt av honom, och då blev jag nöjd.

Gillas av thefagerstedt, stridsplötarna och 553 andra

46 kommentarer 30 delningar

Gillas av thefagerstedt, stridsplötarna och 553 andra

försvarsmaktengotland Gammal är slitet, här tär hotar snu sluter gotlävningarna upp, ung som gammal. Karl-Axel 89år ung, är inget undantag. SÅ

ENKÄT: REFLEKTIONER FRÅN ÖVNINGEN

"Jag har fått öva mycket sjukvårdsmoment

och fått mer ansvar i köket på grund av omständigheter i övningen vilket har varit lärorikt. Jag har fått växa i min roll."

Simon Ulfson, menig, operatör HMS Ven.

"Det bästa med att ha fått medverka under övningen

Aurora är att få praktisera det man har läst på skolan. De kurser man läser kan sättas in i ett sammanhang. På skolan har man inte systemförståelsen, utan fartygen är bara enheter som man i taktiska moment flyttar. Nu förstår man hur många olika aspekter som påverkar. Hur lång tid vissa moment kan ta och hur viktigt det är med bra stämning och sammanhållning ombord på fartygen.

Nu kan jag även förstå varför fartyg placeras ut geografiskt där de är. Varför korvetterna placeras där de är, var underhållsfartygen befinner sig och minröjningsfartygens uppgift, varför vissa leder måste prioriteras. Man får en övergripande bild och det har varit oerhört lärorikt!"

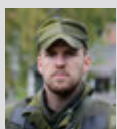
Jonas Olsson, kadett med inriktning taktisk officer sjö.

"Övningen har gått bra hittills. Soldaterna är slitna

efter flera dagars hårt arbete på fältet. Rollen som kompanikvartermästare är bland annat att stödja plutonernas återhämtning i syfte att snabbt höja deras stridsvärde. Exempel kan vara återfyllnad av ammunition, vatten och mat. Om kvartermästaren ska lyckas återfylla plutonerna smidigt krävs det förtänksamhet och förberedelser. Att få delta som kadett från officersprogrammet och gå i befattning ger mig mycket värdefulla erfarenheter för framtiden. Den viktigaste lärdomen jag dragit är att delge prioriteringar. Då underlättar jag för DUC i deras egen beslutcykel vilka uppgifter som är viktigast här och nu, samt vilka som är viktigare senare."

Daniel Sävland, kvartermästare 120:e kompaniet, 12:e motoriserade skyttebataljonen på Livgardet.

"Allt har gått helt bra än så länge! Visst har det

varit oväntat mycket regn, och framför allt under vår marschdag när vi körde i kolonn upp till övningsområdet. Då föll det 25 millimeter. Bra att vi satt

upp vår krigsbro 5 här mitt i Örsundsbro. Och det verkar även de som bor här tycka."

Daniel Thelander, KB5-pluton på Göta ingenjörregemente, Ing 2.

"Hittills har allt gått bra! Först hade vi tänkt

placera vår Krigsbro 5 ute på en åker en bit från bebyggelse, men sen tyckte vi det vore bättre om den hamnade mitt i byn, och det tyckte kommunen också. Så nu står den här. Vi fick med ägarnas hjälp flytta två fritidsbåtar för att få plats med bron, men det tyckte de var ok. Vi har fått mycket besök från boende i området. Skolklasser och dagisgrupper har varit på besök, och har även ibland fått gå på bron. De har varit engagerade och till och med förberett frågor i klassrummen inför besöken."

Jonas Frohlund, biträdande bataljonsövningsledare och planeringsledare, Göta ingenjörregemente, Ing 2.

"Det har varit ganska tungt hittills. Vi har varit

här på Ärna hela övningen och tidvis har det varit mycket trafik. En dag kom till exempel tre C-130 och en C-17 som ska lastas och lossas med allt runt det. Men det är roligt arbete: varierat, kvalificerat och ofta intensivt!"

Emil Dahlström och Claes Henrik Ahlberg, 523:e flygterminalplutonen, Luftstrids-skolan, LSS.

"Det går jättebra! Vi är ett nytt krigsforband och

det här är andra stora övningen för oss. Det är bra att övningen är lång, tre gånger längre än våra vanliga övningar. Nu spelar uthållighet in i övningen och gör att vi tvingas planera in vila under övning. Det är också bra att vi får testa en högre belastning på flygbasen och på alla som arbetar här med alla gästande förband som bor och verkar här. Vi har till exempel ingen egen trossförmåga eller för den delen sjukvård här under övningen, så den sköts via landsstinget. Vi märker av en ökad acceptans lokalt, det har till exempel varit få klagomål på buller under övningen."

Joakim Hjorth, C 16 flygflottiljen under övningen, annars stf chef Luftstridsskolan, LSS.

AURORA I BILDER

Klockan 15.57 norr om Arlanda, fredag 22 september. Understödsplutonchefen Sjöström från skyttekompaniet (P7) håller en kort ordregivning för sina gruppchefer. Hon uppdaterar om läget och klargör den taktiska färdvägen mot Arlanda.

BEZAV MAHMUD/COMCAM

Klockan 11:50, måndag 25 september. Tillsammans med amerikanska förband genomfördes en av de största helikopterluftlandsättningarna som gjorts i Sverige någonsin.

MARCUS ÄHLEN/COMCAM

Klockan 07:29, Korsö, torsdag 21 september.
Ledningsbåtar vid 2:a amfibiebataljonen
står redo inför losskastning. Precis som
hela bataljonen på stranden.

MATS NYSTRÖM/COMCAM

Klockan 10:44 i Enköping, torsdag 11 maj.
Staben förövar på ledningsregementet inför övning Aurora.

JOEL THUNGREN/COMCAM

Klockan 12:09, Visby, måndag 25 september.

Polisens bombtekniker och ammunitionsröjare från SkyddC CBRN-kompani övar tillsammans.

JIMMY CROONA/COMCAM

Klockan 14.39, Säve utanför Göteborg, onsdag 13 september.

Inom ramen för Aurora 17 genomfördes övning i värdlandsstöd. På Säve fick media tillfälle att prata med de utländska soldaterna, som här med en amerikanska.

ASTRID AMTÉN/COMCAM

Klockan 08.48, Ekolsund, fredag 22 september. Stridsvagnar och stridsfordon framrycker längs med E18 inför andra brigadens anfall mot Arlanda.

JIMMY CROONA/COMCAM

**Klockan 06:12,
Oskarshamn, måndag
18 september**

Movcon från
Trängregementet stod
för trafikledningen
under den operativa
transporten från
Oskarshamn till
Gotland.

JIMMY CROONA/COMCAM

Klockan 19:21, Sigtuna, fredag 22 september.
Driftstödsgruppen, DSG, är skyttekompaniets
reparations- och underhållsgrupp. Gruppen
har en egen specialinredd 360 vagn och
följer förbandet för att kunna stödja enheterna
med reparationer och annat logistikstöd.

BEZAV MAHMOD/COMCAM

Klockan 07:41, Berga, tisdag 26 september.
Övningsledaren redogör för läget inför kung Carl XVI Gustaf och prins Carl Philip som besökte amfibiebataljonen och 71:a bataljonen.

HAMPUS HAGSTEDT/COMCAM

Klockan 08:17, Oskarshamnstrakten, måndag 18 september. En kokgrupp från Hemvärnet lagar mat åt de soldater som anlänt till platsen med de operativa transporterna.

JIMMY CROONA/COMCAM

Klockan 08:29, Östergötlands skärgård, fredag 22 september. HMS Helsingborg och HMS Spårö möts ute till havs.

JIMMIE ADAMSSON/FÖRSVARSMAKTEN

Klockan 18:01, tisdag 26 september. Fyra Jas 39 Gripen flyger i formation.

ANNA-KARIN ESKEMYR/FÖRSVARSMAKTEN

Klockan 11.40, trafikplats Grillby längs E 18, fredag 22 september. Motorvägen E 18 är under ett antal timmar avstängd i riktning österut för allt annat än militära rörelser.

NIKLAS ENGLUND/LEDS KOMM

Klockan 12.34, Örnsundsbro, fredag 22 september.
Ett kompisgäng frågar och får tillstånd att vandra över Örnsundsån på en krigsbro 5, placerad mitt i byn Örnsundsbro. KB5-plutonen från Ing 2 har koll på läget.

NIKLAS ENGLUND/LEDS KOMM

Klockan 16.43, Uppsala, tisdag 19 september. Stridsvagnskompaniet från I19 Boden lossar på stridsvagnarna som precis anlänt till Uppsala med tåg.

BEZAV MAHMOD/COMCAM

Klockan 13:47, Visby, söndag 24 september. Under momentet stridens konsekvenser har ett sjukhuskompani från Försvarsmedicincentrum i Göteborg byggt ett fältsjukhus och tar emot skadade.

JIMMY CROONA/COMCAM

Klockan 11:13, Stockholms skärgård, söndag 24 september. Soldater ur 205:e skyttekompaniet återhämtar i stridsbåt under transport. Kompaniet består under övningen i huvudsak av inkallad värnpliktig personal.

MATS NYSTRÖM/COMCAM

Klockan 14:25, Mälaren, söndag 24 september. Ingenjörbataljonen bygger en broförbindelse från Ragnhildsborg till Linanäs utanför Södertälje.

ASTRID AMTÉN SKAGE/COMCAM

Klockan 15:27, Gotland, tisdag 19 september. Robot 70-enheter ur luftväret samverkade med en pluton luftvärnskanonvagnar från P 4 och övade mot amerikanska attackhelikoptrar.

PETTER PERSSON/FÖRSVARSMAKTEN

Hemlig plats och tid. Svenska och amerikanska specialförbandsoperatörer i mörker med svensk helikopter 16.

JIMMY CROONA/COMCAM

Klockan 11.22, Gärdet i Stockholm, söndag 24 september. Besättningen i pansarterrängbilen hamnar i intensiv eldgivning, omgivna av tiotusentals åskådare under försvarsdagen.

NIKLAS ENGLUND/LEDS KOMM

SÅ FÖRDJUPAR SVERIGE OCH FINLAND SITT MILITÄRA SAMARBETE

I maj 2015 undertecknade Sverige och Finland en gemensam avsiktsförklaring på politisk nivå kring fördjupat försvarssamarbete länderna emellan. Sedan dess har kontakterna mellan Sverige och Finland intensifierats genom det så kallade FISE-samarbetet. Försvarets forum var med när insatschef Jan Thörnqvist mötte sin finske motsvarighet generallöjtnant Eero Pyötsiä för att diskutera nuläget och dra upp riktlinjer för framtiden.

Text *Lena Parkvall/LEDS KOMM* Foto *Joel Thungren/ComCam & Lena Parkvall*

AURORA ÄR INNE i sitt slutskede när de två insatscheferna möts på Högkvarteret i Stockholm, och vid flera tillfällen har svenska och finska trupper övat tillsammans.

Ibland mot varandra, men oftast sida vid sida i syfte att tillsammans vässa den gemensamma militära försvarsförmågan om det värsta skulle hända.

– Sverige och Finland är goda grannar och att vi samarbetar militärt är inget nytt. Finland har en särställning bland svenska försvarssamarbeten och vi har redan tidigare regelbundet övat tillsammans. Dessutom har vi jobbat sida vid sida exempelvis vid insatserna i Afghanistan och i EU Navfor i Adenviken. Sedan några år tillbaka finns dessutom en tydlig politisk vilja att samarbetet ska fördjupas ytterligare och det gör vi genom

FISE. Det gynnar bägge ländernas militära försvarsförmåga, beredskap och interoperabilitet samt skapar förutsättningar för att genomföra gemensamma operationer. Därmed bidrar även FISE-samarbetet till stabiliteten i vårt närområde, säger Jan Thörnqvist.

Han och hans finska motsvarighet Eero Pyötsiä, samt deras medarbetare, träffas regelbundet och samverkan är aldrig mer än ett telefonsamtal bort dem emellan. När de planerade systemen för säker kommunikation är på plats kommer de dessutom kunna utbyta information enklare. Att militärt samarbete länderna emellan bidrar till ökad säkerhet och stabilitet i en oroligare omvärld är något som de båda insatscheferna är överrens om.

– VI ÄR BÅDA i partnerskap med Nato utan att vara medlem-

mar, och vi påverkas båda av det säkerhetspolitiska läget i Östersjöområdet. Även om det finns olikheter, exempelvis i hur vi är organiserade, så överväger likheterna. Man kan säga att viljan alltid funnits nerifrån och upp, alltså från oss som arbetar inom respektive försvarsmakt, nu finns viljan också uppifrån och ner, alltså från politiskt håll, säger Eero Pyötsiä.

Samarbetet utvecklas löpande men innebär inte några ömsesidiga försvarsförpliktelser. Det sker både på strategisk och operativ nivå samt inom samtliga stridskrafter: armén, marinen, flygvapnet och specialförbanden. Samarbetet omfattar här ett flertal funktioner, som exempelvis värdlandsstöd, ledning, logistik och cyber. Några prioriterade områden är utvecklingen av den gemensamma svensk-finska marina stridsgruppen (SFNTG), gemensamma övningar mellan

Svenska och finska soldater i gemensam framryckning.

stridskrafterna, ledning och gemensam lägesbild. För att samarbetet ska flyta på ännu smidigare behöver lagar och förordningar ses över och anpassas, ett arbete som redan satts igång på den politiska nivån. Målet är att öka interoperabiliteten mellan Sveriges och Finlands stridskrafter för att bidra till ökad säkerhet i närområdet.

EXEMPEL PÅ PÅGÅENDE SAMARBETEN

Marinen:

En svensk-finsk marin stridsgrupp, Swedish-Finnish Naval Task Group, SFNTG, är under utveckling. Den initiala operativa förmågan, så kallad Initial Operational Capability (IOC), för SFNTG har under övningen Northern

och utbildningsområdet.

Flygvapnet:

Övar regelbundet förmåga till gemensamma operationer, användning av respektive lands flygbaser, ledning av flygstidskrafter samt utvecklar bilateralt luftlägesutbyte. Sverige deltar under hösten i finska övningarna Ruska och Baana. ◀

”Det finns en tydlig politisk vilja att samarbetet ska fördjupas ytterligare och det gör vi genom FISE.”

– Vi jobbar tillsammans för att bättre hantera en krissituation i vår region. Ibland sätter tekniken eller lagar och regelverk käppar i hjulet, men det finns en tydlig vilja från både oss i respektive försvarsmakt och från politiskt håll att få samarbetet att fungera så effektivt som möjligt, säger Jan Thörnqvist.

Båda insatscheferna är överens om att samarbetet underlättas betydligt av täta kontakter, och av att ha ett känt namn och ansikte att vända sig till, snarare än till en funktion.

– Det är tydligt att Sverige är våra vänner på andra sidan gränsen. När vi träffas regelbundet, övar ihop och strävar mot gemensamma mål fungerar FISE-samarbetet som allra bäst, säger Eero Pyötsiä.

Coasts (NOCO) i september 2017 evaluerats med godkänt resultat. Den operativa förmågan omfattar bland annat sjöövervakningsoperationer, sjöfartsskydd och krishanteringsoperationer, både regionalt och internationellt.

Genom det operativa sjöövervakningssystemet Sea Surveillance Co-operation Finland Sweden, SUCFIS, delar de båda ländernas sjöövervakningscentraler dagligen information.

Armén:

En gemensam målsättning är att ha interoperabilitet inom ramen för brigadstrukturerna i Sverige och Finland samt en gemensam övningsplan år 2021. Arméstridskrafterna har ett nära utbyte inom övnings-

FAKTA:

I maj 2014 undertecknade Sveriges och Finlands regering en gemensam handlingsplan för ett fördjupat försvarssamarbete länderna emellan. I januari 2015 presenterades en gemensam rapport från försvarsmakterna om möjligheter och förutsättningar för ett fördjupat samarbete. FISE kan ses som en del av det bredare försvarssamarbetet som exempelvis bedrivs inom Nordefco, där Sverige och Finland valt att tillsammans ta samarbetet längre. Övergripande målsättning för FISE-samarbetet på operativ nivå är att kunna genomföra gemensamma operationer med en för uppgiften samansatt svensk-finsk militär styrka, så kallad Joint Combined Task Force.

Försvarsminister Peter Hultqvist träffar finska soldater under Aurora 17.

Eero Pyötsiä och Jan Thörnqvist Finlands och Sveriges insatschefer.

FRAMGÅNGAR I EUROPAS FRÄMSTA PRICKSKYTTETÄVLING

Det svenska laget med prickskyttar från Kustjägarbataljonen upprepade förra årets framgång i "The European Best Sniper Squad Competition" med en andraplats även i år i tyska Grafenwoehr.

TÄVLINGEN ARRANGERAS AV amerikanska armén som genomför träning och utbildning av Nato och allierade länders styrkor i Europa. Fjorton nationer deltog och Belgien vann före Sverige med Tjeckien på tredjeplats.

Major Dag Martinsson och löjtnant Thomas Larsson kommenterar;

– Det är fantastiskt roligt att vi kunde försvara förra årets placering i en tävling med prickskyttar som håller absolut världsklass. Laget fick även särskilda utmärkelser för bra skytte och fysiska prestationer, säger Dag Martinsson.

– Årets tävlingsmoment var färre men mer komplexa och med högre fysisk belastning och stress. Det var allt från klassiska prickskytteuppgifter, mörkerorientering och snabbmarsch till skytte från rörlig plattform, alltså helikopter och båt, med efterföljande stalking-moment.

DET SVENSKA prickskyttesystemet använder vapen med kaliber 7,62x51 medan övriga länder gått över till magnumkalibrar.

– Det är en enorm skillnad och våra vapen kräver mer av skytten. Det är ungefär som att låta en folkracebil tävla mot en Formel-1 bil.

Thomas Larsson utvecklar varför det är viktigt att delta i internationella tävlingar av klass:

Det svenska laget under ett marschmoment.

Välkamuoflerad svensk tävlande.

– Det är viktigt att utmana och mäta sig mot duktiga individer inom samma funktion. Ett bra resultat sätter sedan självklart Sverige och Försvarsmakten på kartan och är en indikator på att utbildning och kvalitet går åt rätt håll.

På vilket sätt har ni förberett er?

– Vi har på Kustjägarbataljonen utvecklat prickskytteutbildningen under tio år men inom detta skrå går utvecklingen snabbt så det gäller att ständigt revidera utbildningen. Vi har framgångsrikt samarbetat med f allskärmsjägarna, säger Dag Martinsson.

Framgången har uppmärksammats:

– Det är synnerligen förtjänstfullt att alla i laget nu upprepat bedriften från förra året. De har en förmåga kompletterat med rätt attityd, det ger resultat. Det goda arbete som de lagt ned med bevisad effekt gör att ett naturligt nästa steg framöver är samarbete över försvarsgrenarna för att ta tillvara kunskapen och bidra till fortsatt utveckling, säger arméchefen Karl Englebretson.

Laget bestod av major Dag Martinsson från Högkvarteret och löjtnant Thomas Larsson, korpral Johannes Falck, vice korpral Ludvig Malmberg och vice korpral Tobias Lundmark från Amfibieregementet. ◀

Text **Mårten Granberg/Försvarsmakten** Foto **SpC. Emily Houdershiöldt/U.S. Army & Försvarsmakten**

BAGGENS ÅTERKOMST

Efter drygt 12 år utan permanent militär närvaro får Gotland ett nytt regemente den 1 januari 2018. Och regementet må vara nytt men några av de gamla gotländska traditionerna kommer att återtas och redan nu kan Försvarets forum avslöja att sökandet efter Harald börjat.

DET SISTA REGEMENTET på ön, Gotlands regemente P 18, lades ner 2005 och sedan dess också all permanent militär närvaro. Undantaget har varit små enheter från olika förband på fastlandet och förstås hemvärnet. Men det förändrade säkerhetsläget i Östersjön har gjort att Gotland det senaste året stått i strålkastarljuset

både politiskt och militärt. Flera viktiga och strategiska beslut har fattats för att förstärka försvaret av Gotland och den operativa förmågan att försvara Sverige.

Under förutsättning att riksdagen godkänner beslutet i kommande budgetproposition kommer ett nytt regemente upprättas och huvuduppgif-

18:e stridsgruppen rullar iland på Gotland i juni 2017.

terna ska inledningsvis vara att samla försvarsdelarna – till exempel 18:e stridsgruppen och 32:a hemvärnsbataljonen – under en chef, att kunna leda nationella insatser med dessa resurser samt att förstärka totalförsvarsarbetet med de civila aktörerna på Gotland. Gotlands regemente blir en egen organisationsenhet och

också Sveriges femte militärregion.

REGEMENTET FÖR FRAMTIDEN

GOTLANDS ”GAMLA” regemente, P 18, hade mottot ”regementet för framtiden”. Ett motto som kanske stämmer ännu bättre idag.

– Det är ett bra motto som fångar det vi jobbar för på

Baggen Harald under nedläggningsceremonin för P 18, 2005.

Gotland just nu. Att skapa ett starkare försvar i Sverige, i dag och för framtiden, säger överste Mattias Ardin, chef för framskjuten ledning Gotland (FLG) och som också ansvarar för att etablera det nya regementet.

Mottot från P 18 är inte det enda som det nya regementet kan tänkas ta tillbaka.

– Vad gäller vissa saker som traditionskedja och förbands-tecken verkar det onödigt att uppfinna hjulet på nytt. Kanske går en del att återanvända eller förnya på olika sätt men det är något vi får titta på tillsammans med Högkvarteret, säger Mattias Ardin.

På frågan om baggen Harald kommer att användas som förbandssymbol är svaret utan tvekan:

– Det är självklart att vi på något sätt kommer att återta Harald, men det är viktigt att förtydliga att det inte är gamla P 18 som byggs upp. Det vi planerar för och bygger är något helt nytt, anpassat för de förutsättningar och behov vi har i dag och där totalförsvaret kommer att vara i fokus, avslutar Mattias Ardin.

Omfattningen av regementet med personal och befattningar är inte klar när denna artikel skrivs. ◀

Text **Therese Fagerstedt/Försvarsmakten** Foto **Anne-Lie Sjögren/P4 & Försvarsmakten**

NY VÄRNPLIKT, NYA UTMANINGAR

Nästa år börjar Försvarsmakten åter utbilda soldater och sjömän som kallats in med stöd av plikttagstiftning. Återgången till värnplikt har fått stor uppmärksamhet i media och i det offentliga samtalet och många uppfattar det som just det, en återgång. Men skillnaderna mot tidigare är stora.

– Vi vill att så många som möjligt av dem vi utbildar, oavsett om de kommit till oss frivilligt eller om de kallats till mönstring, också ska stanna i Försvarsmakten på heltid, som soldater, sjömän eller i olika officersutbildningar. Vi måste fortsätta se på våra rekryter som framtida medarbetare, oavsett bakgrund och drivkrafter när de rycker in som rekryter, säger överste Peter Tagesson, Försvarsmaktens rekryteringssamordnare och ansvarig för samordningen av Försvarsmaktens grundutbildning.

Skälen för det är konkret: Försvarsmakten behöver anställa mellan 1 200 och 1 500 kontinuerligt anställda gruppchefer, soldater och sjömän årligen. Dessutom behöver cirka 700 lämpliga börja grundläggande officersutbildning (yrkes- eller reservofficersutbildning) direkt

Peter Tagesson.

efter grundutbildningen eller senast inom sex år. De första åren betyder det att Försvarsmakten har behov av att ungefär hälften av de som börjar sin grundutbildning också är intresserade av ett fortsatt engagemang i Försvarsmakten. På heltid. Till det kommer också behovet av mellan 300 och 500 utbildade som söker sig till Hemvärnet.

FRAMTIDA KOLLEGOR

– Vi vet att vi är duktiga på att utbilda soldater. Vårt ledarskap och vår utbildning är bra, det får vi bekräftat i de undersökningar vi gör kontinuerligt, säger Peter Tagesson.

Han beskriver förbandsenkäter, avgångsenkäter, statistik, samtal med förtroendevalda och särskilda intervjuer som görs för att få så djup kunskap som möjligt av rekrytutbildningen. Särskilt efter återgången till lång grundutbildning 2016.

– Men det gäller också att vi håller fast vid synen på rekryterna vi utbildar som framtida medarbetare och kollegor. Alla rekryter som kommer in uppfyller kravprofilen för sin befattning och har genomgått avancerade urvalstester och vi ska utbilda dem för en plats i krigsorganisationen. Men vi måste också ha med oss behållarperspektivet för den nya gruppen rekryter, säger Peter Tagesson.

Det kan man till exempel göra genom att så tidigt som möjligt börja bygga en relation med rekryterna som gör det lättare för dem att förbereda sig för sin utbildning och gör en framtid i Försvarsmakten till ett

naturligt alternativ.

– Vi måste också hitta rätt ambitionsnivå i utbildningen givet det vi vill uppnå. Bemannade krigsförband är det viktigaste, men det finns inget motsatsförhållande mellan det och vår vilja av att behålla så många att vårt behov av anställda gruppchefer, soldater, sjömän och officerare täcks, säger Peter Tagesson.

REJÄL DISKUSSION

För hans del handlar det just nu om att få igång en rejäl diskussion om grundutbildning och värnplikt. Det handlar om reglementet för grund- och repetitionsutbildning som revideras utgående från dels erfarenheterna av försök med förlängd grundutbildning som genomfördes 2016–2017 och dels beslutet om könsneutral värnplikt, och inte minst, en fältövning med alla berörda organisationsenheter inför utbildningsstarten.

– Det är många delar i det här, allt från en stegvis anpassning av den fysiska belastningen på rekryterna för att få ned antalet skador, till vad utbildningsreglementet säger om vad som är ett godkänt utbildningsresultat. Vi vet att vi är bra på att utbilda och att vårt ledarskap är bra. Nu ska vi bli ännu bättre på att få våra rekryter att vilja fortsätta hos oss efter sin utbildning, säger Peter Tagesson. ◀

Text **Jonas Svensson/LEDS KOMM** Foto **Kalle Bendroth & Niklas Ehlén/ComCam**

Lär mer om militär grundutbildning med plikt på www.forsvarsmakten.se/varnplikt

FLYGINSATSEN I MALI ÄR

60 personer, ett Hercules-plan och flera månaders förberedelser. Nu är det dags för FM 02 att ta över transportflygningarna i Mali efter danskarna som skött det fram tills nu. I början av november lyfter flygtransportinsatsen till Mali för ett sex månader långt FN-uppdrag.

– DET SKA BLI skönt att komma på plats och börja lösa vår uppgift, det har varit mycket planering, utbildning, mycket som ska vävas ihop med

ledningssystem och mycket annat. Men nu kan vi zooma in på uppgiften och det ser jag personligen mycket fram emot, säger kontingentschefen Malin Persson.

Insatsen i Mali är den just nu mest utsatta FN-missionen i världen. Den senaste rapporten visar bistra siffror, 130 döda sedan starten 2013. Men Malin Persson känner sig ändå tämligen trygg.

– Vi har ett gediget säkerhetstänk, vi är bra utbildade och har bra utrustning och vi är väl medvetna om riskerna.

Den mest påtagliga utmaningen kommer kanske vara klimatet, med en medeltemperatur på 33 grader, konstaterar hon. Trafiksituationen kan också vara tuff i den maliska huvudstaden. FM 02 kommer nämligen vara baserade i Bamako, på den civila flygplatsen, och de ska bo på den camp som Norge byggt upp och sköter, enligt den överenskommelse som gjorts mellan de länder som alternerar med transportflyget. Norge var alltså först på plats, sedan kom Portugal, Danmark och nu Sverige

Malin Persson, kontingentschef.

REDO FÖR UPPDRAGET

FAKTA

Minusma är en multinationell insats grundad på ett FN-mandat. Insatsen startade 2013 efter begäran från Mali. Den nuvarande uppgiften är att övervaka och stödja implementeringen av det fredsavtal parterna undertecknade 2015. Det svenska flygbidraget FM02 är en del av det stöd som Sverige utlovade till Frankrike efter terrortattatet i Nice

2016. Förbandet FM02 består av ett flygplan av typen C-130 Hercules (TP 84) med besättning och tekniker samt en flygsäkringsstyrka med flygbasjägare som skydd vid alla flygningar. Dessutom finns en mindre stab som leder förbandet, samt en vakt- och eskortpluton som ansvarar för skydd och bevakning av campen och personalen. Sammanlagt

60 personer, varav hälften från F 7, hälften från resten av flygvapnet.

FM02 är namnet till trots den första flygtransportinsatsen under FN-flagg i Mali. Förbandet FM01 sattes upp 2013 men den insatsen avbröts av olika skäl kort inpå rotation. FM02 är en egen kontingent som löser uppgifter åt FN, och är alltså inte ett stöd till den övriga svenska insatsen i Mali.

som blir avlösta av Belgien i mitten på maj nästa år.

– Vårt jobb blir nu att se till att leverera det vi lovat FN, nämligen 100 flygtimmar per månad, säger Malin Persson.

EFTERFRÅGAN PÅ flygtransporter är enorm – det som tar ett par timmar att flyga, kan ta veckor med lastbil. Mali är ett stort land, jämförelsevis lika stort som Frankrike och Spanien sammanslaget och infrastrukturen är undermålig i de norra delarna.

FM02 kommer inte bara transportera soldater, vapen och ammunition, utan ska också stödja den civila sidan med att flyga FN-personal till avlägsna och farliga delar av landet. På platser där det inte finns någonstans att landa, kan de fälla utrustning eller personal från luften. Dessutom

kommer de kunna leverera mat och vatten där det råder brist.

– Det är kanske den viktigaste delen av vår insats, att facilitera möjligheter till trygghet och säkerhet och på så vis bidra till fredsprocessen i landet, säger Malin Persson.

På många håll i landet är förhållandena mycket dåliga, med grusbanor som landningsbana, inga staket, getter som springer i vägen, och på vissa baser finns det även ett väpnat hot.

– Men vi har en flygsäkringsstyrka med oss hela tiden och de är verkliga proffs. Våra besättningar är ju dessutom vana vid svåra förhållanden, de har korsat hela världen och flyger ofta till olika insatser runtom jorden. För dem blir det lite av ”business as usual”, med skillnaden att det här är en insats som varar sex månader och att vi nu flyger under FN-flagg. Vi

andra i kontingenten ska leverera det som är runt i kring, så att de kan göra sitt jobb.

STABEN KOMMER ATT vara på plats under hela insatsen, men besättningarna kommer att rotera hem eftersom de behövs på hemmaplan och för andra utlandsinsatser. Även soldaterna i flygsäkringsstyrkan kommer att rotera under perioden.

FM02 är en betydelsefull insats för flygvapnet, understryker Malin Persson.

– Det här blir en viktig kunskapsinhämtning för vår personal, hur man arbetar och leds i en FN-insats och för flygbasjägarna och vakt- och eskortplutonen hur man arbetar i skarp verksamhet. ◀

Text **Johan Lundgren/LEDS KOMM** Foto **John Lidman/F7**

ÅTERHÄMTNING

- VIKTIGARE ÄN MAN TROR FÖR EN BRA PRESTATION

FÖRSVARSMAKTENS satsning inom elitidrott har på många områden hjälpt till att bygga erfarenhet i organisationen om vad som fungerar i fält och även genererat många framgångar. Senast nu i VM i Swimrun och legendariska Ö till Ö i Stockholms skärgård. Tävligen genomfördes i samband med uppstarten av Aurora 17. Daniel Hansson tillsammans med Jesper Svensson i lag Swedish Armed Forces höll för trycket och försvarade världsmästartiteln. En VM-titel som Daniel, då i lag med Lelle Moberg, även tog förra året. När Daniel föreläser om sina 20 års tävlande kopplar han ofta ihop framgångsfaktorer med färdigheter som lärdes ut under hans värnplikt vid Fallskämsjägarskolan.

Lag Swedish Armed Forces putsade i år även banrekordet till 7 timmar och 58 minuter. Grattis till segern Daniel! Kan du berätta lite om årets VM, Ö till Ö?

– Tack för det. Ja, till att börja med var vädret speciellt med piskande vind och hårt regn. I år var vi också en tätklunga om fyra lag som bevakade varandra långt in i loppet. Halvvägs och på den mest exponerade simsträckan, ruckte vi ifrån klungan men tappade plötsligt navigeringen i de höga vågorna och simmade för en kort stund mot

fel ö. De andra lagen tog möjligheten som uppstod och distanserade oss med nästan tre minuter. Vi kunde inte se dem och fick också höra att vi tappade ytterligare. Vi trodde att vi höll på att förlora greppet om loppet där och då. Men beslutsamt tog vi upp jakten och kunde lite senare ansluta till täten igen. Vi samlade energi och när sista timmen inleddes släppte vi loss de sista krafterna vi hade som tog oss segrande ända till mål. Vid målgång var det en euforisk känsla med blandning av ”att nu är det över” och glädje över att

Ju bättre återhämtning det blir mellan passen då, ju mer träning kan jag ackumulera.

Vad är det som du försöker reparera när du återhämtar?

– Med åren har jag insett att det är både en fysisk och en psykisk urladdning som sker under träning och framförallt under tävling. Att det är en fysisk urladdning är inte svårt att förstå eftersom det är uthållighetsdrott jag håller på med. Men att det är en psykisk urladdning har med ansträngningen att samla all koncentration och behålla fokus för att prestera på topp.

”Om du säger återhämtning tänker jag på saker jag gör för att vara fulltankad och 100 procent fokuserad till nästa träningspass eller tävling.”

---

taktiken höll hela vägen.

Kul att det gick vägen. Denna artikel är tänkt att handla om återhämtning. Vad är återhämtning för dig som elitidrottare?

– Om du säger återhämtning tänker jag på saker jag gör för att vara fulltankad och 100 procent fokuserad till nästa träningspass eller tävling. Det är avgörande för att jag ska få effekt av träningen eller att jag ska gå vinnande ur en tävling. I perioder försöker jag få in så mycket träning som jag bara tål.

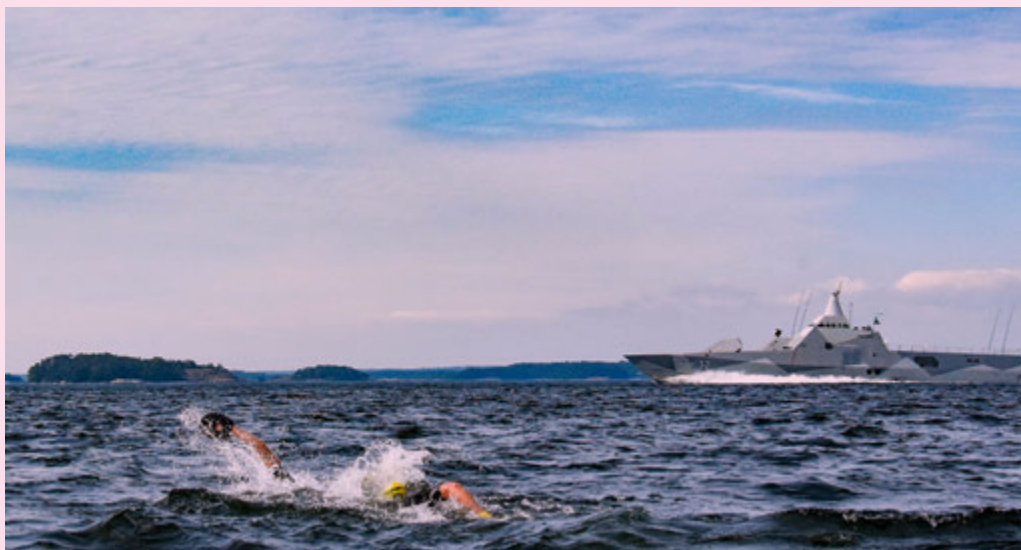
Fokus är också avgörande om träningen ska ge effekt. Om jag ska lyckas pressa kroppen till maxpuls under intervallerna eller behålla rätt teknik under hela distanspasset krävs fokus. De gånger jag tränat slentrianmässigt och haft tankarna på annat håll har jag inte utvecklats lika mycket. Så därför måste jag komma ihåg att återhämta ”huvudet” också.

Vad är det du gör när du återhämtar?

– Den fysiska återhämt-

ningen, det vill säga kroppen med muskler, hjärta och immunsystemet återhämtar sig bäst när jag sover. Jag upplever att kroppen dessutom är som mest mottaglig för återhämtning de närmaste tre timmarna efter avslutad träning. Om jag är snabb med att duscha, äta och få en halvtimmes ostörd sömn efter ett pass, så kan jag

det blir och är helt kravlöst. Med ett modernare ord skulle man säkert kunna kalla det för en mindfulness-aktivitet.

Ibland trillar det också ut användbara saker ur detta, som till exempel den draganordning till barnvagnen jag byggde för att kunna ta med grabben på löppassen när jag var pappaledig. Det blev en mycket bättre

ischema och att den tiden är dyrbar och inte får slarvas bort. Den förståelsen har vi båda nu. Därför är det ingen hemma som "går bananas" över att den andre släppt sina träningskläder i hallen och ligger och sover på soffan när man kommer hem.

Om du skulle truppföra soldater under en övning som Aurora 17, hur skulle du omsätta dina erfarenheter från tävlandet och elitidrottandet, vad gäller återhämtning?

– Då skiljer jag först på de väntelägen som kan uppstå under själva övningen, från den återhämtning som sker efter övningen. Om det blir väntelägen skulle jag använda samma strikta arbetsordning som vi använder när vi tävlar. Väntelägen under tävling kan till exempel uppstå om navigatören måste läsa in sig på kartan eller om någons utrustning krånglar. Då ska varje enskild gruppmedlem agera efter följande mall:

1. Hjälptill (om du kan bidra till att korta vänteläget).
2. Fixa med din egen utrustning (du har säkert något som

”Tid för återhämtning måste planeras in i schemat och att den tiden är dyrbar och inte får slarvas bort.”

känna mig pigg och redo för nästa aktivitet ganska snart. Den psykiska återhämtningen, om man nu kan säga så, handlar om att göra saker helt utan krav och förväntningar från sig själv eller omgivningen. Att umgås med polare jag trivs med ger jättemycket energi i livet. Men ska jag låta mitt huvud återhämta sig brukar jag hänga i verkstan och mecka en stund med sådant jag känner för just då. Oftast brukar det bli att jag experimenterar med olika konstruktioner för min utrustning. Det blir vad

ergonomi att springa och dra vagnen istället för att putta den med ena handen. Problem uppstod dock när vi kom hem efter distanspassen, jag var trött och behövde vila medan grabben var utsövd och ville leka.

Att ha familj måste också påverka hur du kan bedriva träning och återhämtning. Vad har du lärt dig av det?

– Ja det stämmer, och det blir inte lättare av att även min sambo gör idrottskarriär samtidigt. Lärdomen är att tid för återhämtning måste planeras in

behöver kontrolleras, fyllas på eller åtgärdas).

3. Ät och drick (därför ska du alltid ha mat lätt åtkomligt i fickan).
4. Finns det inget mer du kan göra, lägg dig ner på backen och sov, du vet aldrig när det blir möjlighet nästa gång... (Punkt fyra använde vi när jag tävlade i de veckolånga expeditionstävlingarna).

Följer alla gruppledare denna ordning används även väntelågen på bästa sätt för att återhämta och höja stridsvärdet. Efter övningen, när vi har rest tillbaka till förbandet igen, skulle jag skicka in mina soldater i duschen först, ställa upp mat i korridoren och se till så att de hamnade i bingen direkt därefter. Mätta och utvilade soldater är mycket effektivare när de vårdar materielen.

Jo och så en sak till: jag skulle beordra alla att sätta mobilerna i flygplansläge när de sover. Man måste vara rädd om tiden

Först måste övningsdygn plockas ut och sedan måste man återställa materielen. Enheter har själv

ansvar för hur detta ska ske. De med mycket materielhantering försöker nog återställa materielen rätt snabbt för att vara redo för nya uppdrag. Efter det, kopplat till uttag av övningsdygn, kommer återhämtning och ledighet för individerna. De som under övningen haft en stabsbefattning eller motsvarande börjar nog med att plocka ut övningsdygnsledigt. Den fysiska återhämtningen sker på väldigt olika sätt därmed.

Hur viktig är den fysiska återhämtningen under och efter övning?

– Självklart viktigt. Under övning har man ofta långa arbetstider, minskade möjligheter till god sömn, liten egenkontroll över vad som sker samt att man ständigt har en stor press på att snabbt kunna agera. Likaväl kan det bli tristess kopplat

Malin.

vicekorpral på stridsfordon 90 på Wilska kompaniet, P 4, som var med i förra numret av Försvarets forum.

Christian.

Hur gick övningen och hur har ni jobbat med återhämtning efter den?

– Övningen gick bra, bättre än jag trodde! Det mesta fungerade efter plan. Den fysiska återhämtningen efter har mycket handlat om att komma igång med träning igen, löpning och styrka. Direkt efter övningens slut låg dock fokus på att få koll på materielen och därefter flyttades fokus till den egna återhämtningen. Att återta den fysiska nivån som fanns innan samt rehabilitera de som fått skador och liknande.

Tycker du att dina befäl har tagit hänsyn till återhämtning under övningen?

– Ja det tycker jag, vi fick till exempel chansen att både återhämta oss och materielen under sista dygnet, då vi började vårda viss materiel samt fick chansen att både duscha och äta gott, få upp stridsvärdet lite. Det underlättade en del när vi väl kom tillbaka till kasernen, avslutar Christian.

”Ett återtag av den fysiska förmågan kräver både god sömn, bra kost och fysisk träning.”

när det väl ges möjlighet till återhämtning.

Övning Aurora 17 är nu slutförd och nu väntar efterarbete och återhämtning. För att ta del av hur detta arbete sker återvänder vi till Skövde och P 4.

HALLÅ MALIN TOLL HÄGG, friskvårdsledare och tillika fysiskt stridsvårdesansvarig vid P 4 i Skövde.

Nu har era enheter avslutat sitt deltagande i övning Aurora 17. Hur ser återhämtningen ut?

till långa perioder av väntan. Återhämtningen generellt efter en lång arbetsperiod tar mycket av våra resurser, både fysiskt och mentalt. Ett återtag av den fysiska förmågan kräver både god sömn, bra kost och fysisk träning innan man kastas in i vardagen med arbete och familjeliv igen. Livet fortsätter efter övningen, därför är återhämtning efter övning oerhört viktigt att genomföra på ett bra sätt säger Malin.

VI HAR ÄVEN ÅTERKOPPLAT med Christian Mark, skytt och

GENOM ATT TÄNKA på återhämtning redan under övningen, att ha en plan för den, skapas bra förutsättningar när övningen är avslutad. Kanske kan Daniels tankar om att ”vända på steken” och först genomföra återhämtning av truppen för att sedan vårda materielen vara något att ha i åtanke vid nästa övnings-tillfälle? ◀

Text **Daniel Hansson & Mattias Lindström/FMIF**

Foto **Jan-Henrik Bäck**

„ZAPAD ÖVNING I ÖSTERLED

HAN ÄR EN ERFAREN man vid det här laget. Under åtta och ett halvt år har Thomas Möller från rustningskontrollsektionen på Högkvarteret, arbetat med rustningskontrollfrågor enligt Wiendokumentet. Han har tagit emot mängder av utländska inspektörer och observatörer i Sverige. Men han har också hunnit åka på många inspektions- och observationsresor, bland annat till östra Ukraina 2014. Den senaste resan gick till Vitryssland.

Den viktigaste frågan först Thomas. Var det

12 700 deltagare i den vitryska delen av Zapad som arrangörerna anmält, alltså under gränsen för när man måste bjuda in till observation enligt Wiendokumentet, eller var det fler som vissa påstod?

– Frågan kom ideligen från journalisterna på plats. För det första är det omöjligt att avgöra. Förutsatt att alla vagnar är fullt bemannade så har jag kanske sett 2 500 soldater under fyra dagar från en observationsplats i ett torn. Var kom de här högre siffrorna ifrån? Det kan vara det totala antalet som deltar i övningen, men sen ska man räkna bort det som inte ingår i Wiendokumentet, det vill säga allt

Parad efter övningen.

Samtidigt som vår egen övning Aurora, hölls övningen Zapad i Vitryssland och Ryssland. Som en av 14 internationella observatörer följde överstelöjtnant Thomas Möller den vitryska delen av övningen under fyra dagar. Där fick han se skarpskjutning i mängder, vita bastubor och ett mycket stort internationellt pressuppbåd.

Text Niklas Englund/LEDS KOMM Foto Thomas Möller/Rust-sektionen HKV

som har med flottan att göra, all övningsledning, alla civilister, allt som har med luftvärn att göra, alla flygvapensoldater med mera. För det enda du behöver redovisa kring flyget enligt Wiendokumentet är ungefärligt antal start och landningar. Du räknar också bort järnvägstrupper, inrikestrupper, robottrupperna och ytterligare delar.

Du nämner att det var journalister på plats, hur var medieintresset?

– Det var ungefär 50 journalister närvarande under alla fyra dagar. Det är

mycket ovanligt att det är så många journalister. De kom från China News, Indien, Norge, Danmark, mycket vitrysk och rysk media och några till. Men

Thomas Möller.

ingen svensk journalist var där. Första dagen när de dök upp i tre militärlastbilar stormade de upp på plattformen där observatörerna stod, utan egentlig kontroll och började intervjua oss direkt. Stora delar av övningen den dagen stod jag med ryggen mot övningsfältet med fem mikrofoner framför ansiktet. Det tog vi upp på kvällens genomgång med

vårdarna. Vi är här för att observera övningen, visst får de intervjua, men först efter att dagens övning tagit slut. De övriga tre dagarna fick vi observera ifred från en plattform och journalisterna fick fota och dona på en annan plattform och sen när övningen var slut för dagen fick de intervjua oss. Arrangörerna löste det på ett bra sätt efter första dagens oordning. Det var fortfarande väldigt mycket intervjuande alla dagar.

Varför så stort medietryck?

– Intresset har varit stort från många länder inför övningen. Från arrangörshåll är min gissning att Vitryssland vill visa att det är ”business as usual”.

Thomas, du och örlogskapten Mikael Hjälle, också från Försvarmakten var observatörer på Zapad.

Hur kommer det sig att ni var där?

– Vitryssland bjöd in grannländerna att observera, i linje med Wiendokumentets rekommendation. Utöver det bjöds Sverige och Norge in. Norge för att de bjöd in till Cold Response 2016 och Sverige för att vi bjöd in till Aurora i år. Det är precis så Wiendokumentet ska fungera. Vi bjöd in 15 länder till Aurora, varav 10 dök upp med totalt 18 deltagare.

Hur såg övningsförutsättningarna ut?

– Alla fyra dagarna var vi på skarpskjutningsfält, typiska före detta sovjetiska skjutfält med torn och plattformar med övningsledning. Alla gamla sovjetiska skjutfält ser ut på det här sättet, även i Polen, Tjeckien, Rumänien med mera. Hela tiden var det en speaker som löpande berättade på ryska

SÖNDAG

Observationsplats i tornet.

En vitrysk övningsledare intervjuas av media.

Journalisterna anländer i tre militärlastbilar.

Ett typiskt vitryskt övningsledar- och observatörstorn.

vad som hände. Övningarna som genomfördes var mycket överskådliga momentövningar, det underlättar vårt arbete. I och med att det var mängder av skarpskjutning var säkerheten hiskeligt hög. Vi kände oss fullständigt säkra hela tiden. Min bedömning är att all verksamhet i vitryska Zapad genomfördes så. Ingen övningsverksamhet utanför skjutfälten alltså.

Hur var det att vara observatör i Vitryssland?

– Vitryssarna uppfattar jag som välorganiserade, välkomnande, de svarar öppet och transparent på frågor. Under hela min tid där var det en avspänd och trivsamt atmosfär. Vänskapligt. Så är det för övrigt överallt på observationer. De bjöd på god mat, bra luncher och middagar. Lite stabbig mat, men det är deras matkultur.

Vad är din summering av det du såg?

– Veldiggt mycket skarpskjutning jämfört med svenska övningar. Nivån på de övade soldaterna höll bra kvalitet. ◀

THOMAS DAGBOK FRÅN DAGARNA SOM OBSERVATÖR UNDER ZAPAD:

LÖRDAGEN 16 SEPTEMBER. Anlände till Minsk, möttes av vitryska rustningskontrollen NAKI på flygplatsen. Alla observatörer samlades på Hotel Belarus i Minsk i ett konferensrum och fick de vanliga inledande genomgångarna, med information om logistik, var saker händer, vad vi ska äta, hur programmet ser ut, var vi ska bo med mera.

MÅNDAG

Stridstrossen framrycker, enligt speakern, efter "framgångsrikt förintande av fienden".

Bakom miniatyren av skjutfältet syns nedslag av olika vapen.

Två ryska Ka-52 framför en norsk observatör.

SÖNDAGEN 17 SEPTEMBER. Transport med minibus till övningsfältet Rushanski, 210:e övningsfältet. Används av luftstridskrafterna för bombing med mera. Briefing. Under eftermiddagen genomförde vitryska och ryska flygplan och helikoptrar markmålsbekämpning. Ryska SU-34 anföll fiktiv flygplats med bomber. Vitryska Mi-8 helikoptrar sköt raketer mot radar och luftvärn. Ryska KA-52 och MI-24N helikoptrar, ryska och vitryska SU-25, markattackflygplan. Nya vitryska JAK-130 sköt raketer och automatkanon bland annat. Höll på i två timmar. Tillbaka på kvällen till hotellet. Där lämnades observatörerna i fred enligt standard utan värdnationen. Vi diskuterade då dagen och om allt uppfyllt Wiendokumen-

tets krav. Det redovisades därefter för värdarna följt av kort diskussion. Sen middag och sova. Så såg kvällarna ut.

MÅNDAGEN 18 SEPTEMBER. Transport till 51:a artilleriskjutfältet i Osipovichi. Väldigt långsmalt skjutfält. Först genomgång om vad som skulle hända under dagen. Stor skarpskjutning med förstärkt mekaniserad bataljon, alltså pansarskyttefordon och stridsvagnar. Styrkorna stoppade fienden, bedrev motanfall, sköt skarpt artilleriunderstöd med 2S19 med 152 mm granater i en gemensam rysk-vitrysk övning. Allt med flyg- och helikopterunderstöd med framför allt raketer. Detta pågick i ett par timmar.

TISDAG

Fyra Jak-130 ovan Domanovski.

Alla övningsfält har en miniatyr. Här övningsfältet Domanovo.

S-300PS med Nato-namn SA-10 Grumble framrycker.

SA-8 skjuter skarpt.

TISDAGEN 19 SEPTEMBER. Transport till 174:e skjutfältet i Domanovski, ett luftförsvarsfält för luftvärn. Först briefing i vanlig ordning. Sen under eftermiddagen gruppering av tre olika luftvärns-system som sköt skarpt mot fingerade mål, utom S-300 (SA-10), den kan man bara skjuta med i Kazakstan. De sköt med ZU23-2 och SA-8. Oklart varför de visade upp en hel dag av luftvärnsskjutning, då luftvärn är undantaget från Wiendokumentet.

ONSDAGEN 20 SEPTEMBER. Transport till 227:e självständiga skjutfältet i Borisovski, ett markstridskraftskjutfält stort som sjutton. Först briefing innan inpassering genom en hiskelig

säkerhetsapparat. Vitrysslands president Lukaschenko deltog under dagen. Dagen bjöd på en upprepning av måndagen, fast mycket, mycket mer. Minst en förstärkt mekaniserad bataljon stridsfordon och stridsvagnar och skarpt artilleri (2S19). Fienden anföll och hejdades och slogs tillbaka, sen genomförde man en motattack med flyg- och helikopterunderstöd (Ka-52, Mi-28, Mi-8 med raketer, Su-34, Jak-130, Su-25 med mera), men jämfört med måndagen var det troligen fem gånger så mycket. Tillbaka till hotellet för en slutdiskussion och en sammanfattning av alla fyra dagar.

TORSDAGEN 21 SEPTEMBER. Hemresedag. <

ONSDAG

Observatörerna har fått sällskap av attachékåren från Minsk.

Vita bastubor, stora hattar och president Lukaschenko.

Vitryska T-72:or under framryckning.

Ett 2S19-batteri öppnar eld med 152 mm skarp ammunition..

VI LÅTER SVERIGE VARA I FRED.

Vi finns där. Varje dag, dygnet runt, året om.
Vi övar för det vi vet behövs idag, planerar för det
vi vet krävs imorgon och anpassar oss till den
utveckling vi inte kan förutse. Allt för att det ska bli lika
tryggt som idag. I ett roligt Sverige vi vill
vissa vad det innebär. Se hur vi sköter fred och
trygghet på forsvarsmakten.se/trygd

VI LÅTER SVERIGE VARA I FRED

Sedan några veckor har den kunnat ses på stortavlor och busshållplatser runt om i landet. Men också på TV, i dagstidningar, magasin och i mångas flöden på nätet. Forsvarsmaktens nya kampanj går brett och vänder sig till hela den vuxna befolkningen.

KAMPANJEN SKA BIDRA till att förändra allmänhetens upplevelse av Forsvarsmakten. Bilden av Forsvarsmakten är i dag otydlig och splittrad.

– En majoritet av allmänheten känner till oss och många anser att det är viktigt med ett svenskt militärt försvar. Samtidigt är

tilltron låg när det gäller vår förmåga att upptäcka och avvisa kränkningar samt försvara Sverige i händelse av väpnat angrepp, säger Robert Forss, Forsvarsmaktens marknadschef.

Det är också det kampanjen siktar in sig på: Hur kan vi visa på hur Forsvarsmakten arbetar för vårt land varje dag, över hela konfliktskalan, så att det uppfattas som intressant, betryggande och trovärdigt?

EN VIKTIG ANLEDNING till att tilltron till Forsvarsmaktens förmåga är låg beror på den låga kunskapen om vad vi gör, vad vi kan och hur vi utför våra uppgifter.

Under parollen ”Vi låter Sve-

rige vara i fred” ska kampanjen visa vad Försvarsmakten gör för att just säkra fred och frihet – att det krävs hårt arbete dygnet runt, året om för att vi ska kunna fortsätta ha vår vardag i fred. Avsikten är att få fler att förstå att vi ständigt har uppsikt för att se om något avviker från det normala – och att vi upptäcker och avvisar kränkningar på land, till sjöss, i luften och på nätet.

Genom kampanjen lyfts att vi samarbetar tillsammans med andra för att stärka försvaret av Sverige, inom ramen för totalförsvaret men också kopplat till de ömsesidiga försvarssamarbeten vi har med flera länder. Vi

tar även tillfället att fördjupa oss i olika områden. Bland annat lyfter vi förmågor som inte är fullt så kända hos allmänheten som exempelvis cyberförsvaret och sensorbedjan. Kampanjen ska också visa att vi är en modern och kompetent organisation som utvecklas och som blir bättre – vi övar för det vi vet behövs i dag, planerar för det vi vet krävs i morgon och anpassar oss till en utveckling som är svår att förutse.

ÅRETS VARUMÄRKESKAMPANJ är en fortsättning på den kampanj som gick under hösten 2016. Med skrivningen ”Du nya, du fria” var tanken då att tydliggöra

varför vi har ett militärt försvar i Sverige. Kampanjen tog sin utgångspunkt i de friheter och värderingar som många av oss tar för givet. Med årets kampanj tar vi ett steg till och blir mer konkreta och visar på vad vi gör och hur, för att säkra fred och frihet i Sverige.

– I ett Sverige där vår relevans är hög men förtroendet för att vi ska lösa våra försvarsuppgifter är låg, vill vi med den här kampanjen lägga grunden för en ökad nyfikenhet och vilja att lära sig mer om oss, säger Robert Forss. ◀

Text **Johan Landeström/LEDS KOMM**

DE FÖRSER EU MED

De är sju, de är svenskar och de arbetar på EU:s militära stab, EUMS, i Bryssel. Samtliga är utsända av Försvarmakten och uppdraget är något förenklat att förse EU:s institutioner med militär kompetens. Försvarets forum dyker ner under ytan för att ge dig en inblick i deras vardag och hur det är att arbeta i en av de mindre kända militära strukturerna.

ALLT SOM RÖR säkerhetspolitiskt samarbete inom EU beslutas om på nationell nivå. Det betyder att alla länders eventuella medverkan i insatser eller i EU:s militära institutioner är frivillig. Men Sveriges politiska linje har varit tydlig, EU-samarbetet är strategiskt viktigt och därmed ska Sverige delta i stor utsträckning.

Antagligen vet du att EU står bakom ett antal insatser, i nuläget sex militära och nio civila. Exempel på dessa är Operation Atalanta, Operation Sophia och EU:s tre utbildningsinsatser, så kallade EUTM. Sedan mitten av 2000-talet har EU även ett stridsgruppskoncept, där Sverige vid tre tillfällen varit så kallad Framework nation med vårt bidrag Nordic Battlegroup, NBG. Vad du kanske inte har lika bra koll på är hur EU:s militära struktur fungerar.

På EUMS arbetar totalt cirka 200 personer, samtliga är stabsmedlemmar från olika medlemsländer. Varje land har ett fast antal tjänster att besätta, i Sveriges fall fem. Utöver dessa kan länderna också

Lars-Olof Corneliusson.

kandidera till befattningar för att få ytterligare tjänster. I nuläget har vi en sådan tjänst, med medföljande adjutant, och det är befattningen som underrättelsechef. Där är brigadgeneral Lars-Olof Corneliusson, Hibbe kallad, placerad sedan ett och ett halvt år. Han är nu halvvägs genom sin treåriga tjänstgöringsperiod.

Hur ser du på att arbeta på EUMS?

– Det är alltid spännande att lära sig nya kulturer och här finns en positiv vilja att lära av varandra för att nå framgång. Sen är det extra roligt att vi

svenskar är väl ansedda här. Det märker vi genom att vi ofta får redovisa, att vi får tyngre uppdrag och att vi får sammanhålla projekt. Det uppskattas att vi utgår från respekt och inte grader, säger Hibbe.

Vad är speciellt med att arbeta i EU?

– EU är otroligt stort, även om jag är här i tre år kommer jag inte lära mig hela strukturen. Vi verkar här i en politisk struktur, där Nato är mer av en militär sådan. Verktygsådan för EU är så mycket bredare, där militära beslut bara utgör en liten del av de alternativ som

MILITÄR KOMPETENS

Thomas Nilsson.

munikationssystem, operationer, den tidigare nämnda underrättelsesdelen där Corneliusson är chef, och så koncept- och förmlageutvecklingsdelen.

På Sveriges ständiga representation vid Europeiska unionen i Bryssel arbetar generalmajor Thomas Nilsson som är militär rådgivare och tillika Sveriges militära representant, milrep i EU. Han är utsänd av regeringen och företräder Sverige i militära frågor. Han är svensk representant i EU:s militärkommitté, förutom vid de tillfällen ÖB själv deltar i kommittémöten. En av militärkommitténs uppgifter är att inrikta EUMS arbete. Thomas Nilsson är även svensk militär representant till Nato inom ramen för vårt partnerskap.

Hur ser du på framtiden för det militära samarbetet inom EU:s ram?

– Inom EU finns för närvarande en politisk drivkraft att utveckla försvarssamarbetet.

”Vi verkar här i en politisk struktur, där Nato är mer av en militär sådan.”

---

finns, säger Hibbe.

De flesta av EU:s militära insatser leds på nationell nivå, något land tar helt enkelt på sig att leda och betalar också för detta. Till stöd får de personellt bidrag från andra EU-länder. Så är det till exempel med Operation Atalanta utanför Somalia. Den leds från Northwood i England. Nytt är däremot att EUMS sedan i somras har ett

nyninrättat högkvarter, kallat MPCC, som har direkt operativt ansvar för de tre utbildningsinsatserna, EUTM. MPCC är EU:s första permanenta militära planerings- och ledningskapacitet. Utöver det har EUMS ett brett spektrum av uppgifter där de sju svenskarna är utspridda inom olika områden. De flesta uppgifter EUMS löser finns inom områdena logistik, kom-

Detta uttrycks tydligt i den nya globala strategin som EU antog sommaren 2016. Vad det kommer att leda till vet jag inte, det är en politisk diskussion som slutligen bestäms av vad medlemsstaterna vill. En sak som diskuteras för närvarande är ett mer strukturerat och fördjupat samarbete. Det handlar om projekt där två eller flera medlemsstater samarbetar rörande

kapacitetsutveckling. Det kan till exempel handla om materiel, utbildning och träning. För svensk del tycker vi det är viktigt att utvecklingen leder till en ökad försvarsförmåga, att samarbetet ger ett mer-värde. Man tittar även på hur

grundat på den gemensamma deklaration som gjordes 2016. Exempel på samarbetsområden är hybrid- och cyberhot.

Hur ser du på att EU:s militära struktur är relativt okänd i Sverige?

– Det är naturligt. Fokus

get under hösten 2017 är vårt bidrag med en bordningsstyrka inklusive stridsbåtar till Operation Atalanta utanför Somalia, säger Thomas Nilsson.

Den senaste tiden har det hörts röster från ledande politiker i olika medlemsländer

”Det är viktigt att utvecklingen leder till en ökad försvarsförmåga.”

man kan öka användbarheten av stridsgruppskonceptet och finansieringen av detta. I dag åligger det nationerna bakom respektive stridsgrupp att huvudsakligen finansiera en eventuell insats. Vidare kan nämnas det fördjupade samarbete som sker mellan EU och Nato,

på senare år har varit andra insatser, och för närvarande är den FN-ledda insatsen i Mali vår enskilt största insats. Vårt bidrag till EU:s militära insatser berör färre personer, eftersom vi främst bidrar med instruktörer i träningsmissionerna, samt med stabspersonal. Undanta-

med förslag på utveckling av EU:s försvarssamarbete. Hur det påverkar EUMS och deras nuvarande roll att stå för den militära kompetensen inom EU-samarbetet återstår att se. ◀

Text och foto Niklas Englund/LEDS KOMM

Linn Andersson.

LINN ANDERSSON adjutant EUMS

Hur är det att arbeta på EUMS?

– Det här passar mig bra, jag vill jobba utomlands. Det är en intressant miljö ur många aspekter, det händer så mycket! Hörde en del negativt om Bryssel innan jag

kom hit, men här finns många pärlor. Det är ett enormt utbud av allt här och så är det nära till andra städer och länder. Det finns mycket att se och göra. Härifrån tar jag med mig nödvändigheten till europeiskt samarbete, möjligheterna till det, men även begränsningarna.

DE INBLANDADE ORGANISATIONERNA :

EUMS med sina cirka 200 anställda är en del av EEAS, som på svenska benämns Europeiska utrikestjänsten. EEAS hanterar mycket mer än militära frågor och fungerar ungefär som ett utrikesdepartement utan att vara det. Där finns runt 4 000 anställda. EUMS får sina direktiv från EEAS och militärkommittén, EUMC, som är EU:s högsta militära organ. EUMC består av en ordförande och medlemsländernas försvarsschefer, för Sveriges del ÖB. När dessa inte är närvarande ersätts de av ländernas militära representanter, i Sveriges fall Thomas Nilsson. Försvarsmakten har även personal vid EU:s underrättelseanalyscentrum (EU Intcen) samt en person på posten som ordförande för militärkommitténs kabinett.

ÅSIKTEN

EN SPECIALISTSJUKSKÖTERS KAS UPPLEVELSE UNDER AURORA

ARBETAR CIVILT SOM specialist-sjuksköterska inom ambulans, på akutmottagning och intensivvårdsavdelning. 2009 beslutades att införa legitimerad medicinsk personal i Hemvärnet liksom i övriga Försvarsmakten. Bytte då befattning från lastbilsförare till kompanisjuksköterska och det kändes mycket hoppfullt. Vi lovades utbildning och utrustning, personligen kände jag mig plötsligt som en gåva till Hemvärnet. Tyvärr visade det sig vara tomma ord.

I alla spår jag känner till försökte jag beställa utrustning för sjuksköterska. Med förståelse och tålmod tänkte jag att det rimligen kan ta lite tid. Men i varje övning var det likadant, utrustningen är från 40- till 80-talet. Vi har mycket första förband och vi har syrgas, men jag kan i dag inte använda min fulla potential som specialistsjuksköterska utan soldaten kommer att dö framför mig i det kalla, våta lilla sjukvårdstältet. Det har nyligen anställts en medicinskt kunnig verksamhetschef vilket känns mycket hoppfullt.

Aurora startade, vi packade och satte upp tält och placerade utrustningen in. När den första övningspatienten kom:

Jag sa: jag vill lyssna på lungorna men jag har inget stetoskop.

Blågul sa: DU JOBBAR MED DET DU HAR!

Men jag har INGENTING!

DET BRANN BAKOM mina ögon, jag borde ha gått ut och gett upp men jag jobbade vidare. Den här soldaten hade dött för att jag med min kompetens inte kan hjälpa honom på grund av brist på utrustning. Det handlar inte om något dyrt. Jag är frustrerad över att soldaten har vapen, att sjukvårdaren har förband men sjuksköterskan har

ingenting! Det här var den första övningspatienten. Jag brast, började gråta ohejdat, vet inte vilka som såg men det var ju pinsamt. Jag förklarade att jag inte kan arbeta under dessa förhållanden så ändras det inte kan jag inte vara kvar.

Jag hade 27 egna skarpa patienter

under övningen som jag är skyldig att skriva journal på. Jag har ingen tillgång till journalsystemet. Jag har inga pappersjournaler. Vi hade ungefär lika många egenvårdsärenden där det räckte med Alvedon, Compeed med mera. Det är nästan 60 skarpa besök. Vi hade tre övningspatienter! Övningen fullföljdes och utvärderades.

När generelläkaren kom på besök välkomnade jag henne med öppna armar och hoppas få tillgång till hennes rapport. Hon bad mig hålla ut för hon skulle göra vad som står i hennes makt.

Marie Hoas,
kompanisjuksköterska

Personerna på bilden har inte skrivit insändaren.

trycket på hela organisationen.

Däriigenom även behovet av resurstilldelning för att kunna utveckla vårdstandard och påskynda anskaffning av den kvalificerade sjukvårdsmateriel som krävs.

I Hemvärnet i dag överstiger den rekryterade medicinska personalens kompetens tyvärr nuvarande utrustningsstandard.

Hemvärnet har en förordnad medicinsk verksamhetschef i syfte att medicinjuridiskt kunna bedriva hälso- och sjukvårdsverksamhet.

Inom PROD RIKSHV har vi ett pågående arbete med fokus på försvarsmedicinen i Hemvärnet, just för att kunna analysera alla de åtgärder som på kort och lång sikt ökar försvarsmedicinsk förmåga till en nivå som svarar mot civil vårdstandard.

Genom övning Aurora 17 och Hemvärnets höga medverkan kan vi inhämta både negativa och positiva faktorer som kan omsättas i konkreta åtgärder för att höja nivån på medicinsk omhändertagandeförmåga inom Hemvärnet, något som självklart bidrar till att avsevärt höja stridsvärdet inom Hemvärnets samtliga bataljoner.

Lennart Widerström
C PROD RIKSHV

REPLIK:

I HEMVÄRNET BEKLAGAR vi djupt att personalen inte alltid bereds bästa förutsättningar att kunna utföra medicinskt omhändertagande av god och hög vårdkvalité.

Vi beklagar också att pedagogiken i detta fall förefaller varit bristfällig.

Genom att tillämpa försvarsmedicinen fullt ut i Hemvärnet ökar

AURORA DOKUMENTERAS

En bra utsikt från sin arbetsplats har Combat Camera-specialisten Daniel Klintholm när han filmar andra amfibiebataljonen som framrycker i formation med cirka 70 fartyg över Mysingen i Stockholms södra skärgård.

BILDEN

Foto Hampus Hagstedt/ComCam

Posttidning B

FÖRSVARSMAKTEN

Försvarets forum, SE-107 85 STOCKHOLM

SÄRSKILDA OPERATIONSGRUPPEN
DU HAR VILJAN
VI HAR UTMANINGEN

Särskilda operationsgruppen (SOG) rekryterar operatörer, understödsoperatörer och underrättelseoperatörer med sista ansökningsdag 24 november 2017. Dessutom rekryteras civila och militära medarbetare för befattningar inom stödfunktioner och stab allt eftersom behov uppstår. Mer information finns på jobb.forsvarsmakten.se.